REDACŢIUNEA, Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate se primesc la Administraţiune Braşov şi la următoarele BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-körut).
Preţul inserţiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminecă 23.)

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate: Pe un an 40 franci, pe şase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov: Administraţiunea, Piaţa mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I. Pe un an 20 cor., pe şase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 123 — Anul LXXI. Braşov, Vineri 6 (19) Iunie. 1908.

Năvala maghiarizărei.

Au mare grabă Ungurii dela putere ca să facă să se voteze toate proiectele de lege, cu cari vor să-şi proptească şi întărească politica lor de maghiarizare. Acum sunt încă stăpâni desăvârşiţi în dietă şi peste destinele ţărei. Ce va fi însă mâne Dumnezeu mai ştie, căci astăzi toate merg şi se schimbă c'o iuţeală care de multe-ori te pune în uimire. Aşa dară să stăm înainte până putem.

Apponyi merge însă prea departe când zice că politica sa este numai o urmare a politicei şcolare, urmate de bărbaţi ca Eötvös. Să ne ierte, dar în privinţa aceasta să deosebeşte ca cerul de pământ liberalismul lui Eötvös de iesuitismul lui Apponyi. Adevărat că Apponyi a intrat în urmele premergătorilor săi, dar nu în ale lui Eötvös, ci în ale miniştrilor de pe vremea lui Tisza, a lui Banffy etc. cari dacă ar fi putut ne-ar fi sorbit pe noi Românii într'o lingură de apă, ca să nu mai fie nici pomană de graiul nostru în ţara asta. De astădată Apponyi a fost cel puţin sincer, arătând în dietă, pe când s'a desbătut proiectul de lege pentru gratuitatea învăţământului poporal, că guvernul trebue să-şi ajute încă cu confesiunile şi lăsând ca aceste să-şi susţină şcoalele mai departe, căci statul n'are bani să înfiinţeze pretutindeni şcoale de stat, pentru care i-ar trebui multe milioane, şi aşa sute de mii de copii, ar rămânea fără şcoală.

Prin legea, care spune să nu se mai ia nici o taxă şcolară dela copii, statul câştigă tot mai mare influenţă, tot mai mare putere, spre a face ca în şcoalele confesionale, învăţământul să corespunză cerinţelor patriotice maghiare. Imputarea ce i să face, că ar întrebuinţa silă ca să se înveţe limba maghiară, nu-l atinge pe el (Apponyi), fiindcă, zice, sila aceasta s'a întrodus deja prin legile de mai 'nainte. Işi spală dar şi mânile ca Pilat şi sfârşeste c'o ameninţare, zicând: „Statul întinde mâna sa prietinească fiecăruia, cel ce nu o prinde ci o refuză, trebue să poarte însuşi sau consecinţele sau urmările.“

Inzadar deputaţii naţionalişti, între cari Dr. I. Maniu, Dr. Ştefan Pop şi d. Damianu, au combătut cu tărie proiectul. Inzadar protopopul Damian a dovedit, că şi prin proiectul de faţă ministrul umblă să răpească autonomia naţională culturală a bisericilor, căci majoritatea camerei tocmai aceasta dorindu-o şi voindu-o, a primit şi acest proiect de lege fără nici o modificare.

Proverbul însă zice: „Socoteala de acasă nu se potriveşte cu cea din târg“.

Se vor lovi şi aceste legi ca cele premergătoare de stâncile vieţei, care nu să dirige după dorinţele lui Apponyi şi soţi, ci după legile firei ce nu se pot schimba nici prin poftele, nici prin volnicia oamenilor.

Când vine o nenorocire pe om ca şi pe popor, nu vine numai singură ci este însoţită de multe alte rele. Le vom suporta şi îndura toate până ce întărindu-se, prin munca şi stăruinţele noastre neobosite, conştiinţa naţională a poporului român, va trebui să sosească şi pentru noi vremea ca să ne bucurăm, ca toate popoarele lumei civilizate, de libertatea noastră deplină şi neştirbită.

La jubileul „Gazetei“.

Almaşul-mare, 15 Iunie 1908. — Trimit *3* (trei) *cor.* la *fondul jubilar* esprimând sincere felicitări luptătorilor noştri.

Ana Filep nasc. Poruţiu.

Deva, 15 Iunie 1908. — Trimit pentru fondul jubilar al „Gazetei Transilvaniei“ *4* (patru) *cor.* rugându-vă a primi şi din parte-mi felicitări la jubileul dublu.

George Csato,
jude reg. în penziune.

Unimăt, 12 Iunie 1908. Vă gratulez la jubileul de 70 de ani şi trimit pentru fondul jubilar *20* (douăzeci) *cor.*, implorând binecuvântarea lui Dumnezeu asupra D-Voastră şi a muncei cinstite în care osteniţi.

Grigoriu Pop,
preot.

Bistra, (Munţii apuseni) 11 Iunie n. 1908. — Mult stimate Domnule Director! Din incidentul jubileului de 70 ani al „Gazetei Transilvaniei“, care a fost prima făclie ce a luminat neamului românesc, la îndemnul meu au contribuit mai mulţi fruntaşi şi economi suma de 32 cor. 48 fil. pentru fondul jubilar al „Gazetei“.

Toţi contribuenţii doresc „Gazetei“, ca să o conserve bunul Dumnezeu până la couplenirea veacurilor, iar Spectabilului domn Director, precum şi muncitorilor cari poartă greaua povară, tărie şi putere mulţi-mulţi ani.

Alexandru Papiu,
preot gr. cat., v.-protopop onorar.

Eată numele contribuenţilor amintiţi mai sus:

Alexandru Papiu preot, *Romul Marcu* preot din Bistra câte 1 coroană, *Laurenţiu Nicoară* preot Roşia 1 cor., Iuliu *Coroiu* învăţ., Aureliu S. *Micu* învăţ. din Bistra câte 1 cor., Simeon *Goia* notar, Sohodol, 1 cor., Iosif *Catalina* primar com., Ioan *Balea* s. primar com., Ioan *Haiduc* corist, Teodor *Achim* cantor, Augustin *Iustian*, Vasile *Goia* comerciant, Constantin *Balea* econom, Ioan *Salmen* ospătar, George *Risteiu Donea*, Dumitru *Todea* maestru faur, Samson *Bota* firezar, Emil *Gligor*, Iuliu *Gligor*, George *Risteiu l. Petreş* econom, Todor *Goia l. Petru*, Vasile *Nariţă*, Bistra câte 1 cor., Constantin *Ilisie* 60 b., Maria *Selage*, Nicolae *Selage Floricel*, Nicolae *Balea l. Ioan*, Augustin *Hudriciu* Bistra, câte 50 bani, Filon *Roman* învăţ. Săulia de Câmpie 50 b., Linuţa *Gera* Bistra 44 b., Petru *Sicoe* corist, Vasilie *Briciu*, Lina *Goia*, Amalia *Andreşel* George *Bucea* l. Achim, George *Olariu*, Vasilie *Popa* l. Nicolae, Nicodim *Balea*, Petru *Ciocan*, Ioan Achim *Hublea*, Ana *Salmen*, Ioan *Petrinca*, Ioan *Berindee*, Irimie *Bucea* l. Ioan Bistra câte 40 b., Nicolae *Balea* l. Petruţ, Teodor *Boncea*, Tica *Bucea*, Vasile *Adam* l. Avram, Bistra, câte 20 bani, Nicolae *Creţu* l. Ioan Bistra, 30 b., Macavei *Rai*, Bistra 12 b., George *Gâţa* l. Todor 12 b., Achim *Bucea* Bistra 20 b. Suma totală *32 cor. 48 bani*, care sumă s'a trimis Redacţiunei noastre de d-l Alesandru Papiu preot în Bistra.

Braşov, 2 (15) Iunie 1908. — Mult Stimate D-le Director şi Onorată Redacţiune! Cine ar fi crezut în anul 1837 că »Gazeta Transilvaniei« îşi va serba în anu acesta jubileul de 70 de ani al ezistenţe sale, că va putea străbate ani atât de viforoşi şi atât de plini de cumpene grele pentru bietul popor? Dar să nu uităm că Românii totdeauna au avut un ocrotitor în ceriu, care nici când nu i-a părăsit, care le-a purtat neîncetat de grijă şi care i-a smuls din cele mai cumplite nevoi şi pericole. Acest Ocrotitor, când era nevoia şi pericolul mai mare a dat Românilor bărbaţi de o energie deosebită, bărbaţi însufleţiţi de ideea unităţii şi a solidarităţii naţionale şi bărbaţi cu sentimentele nobile cari i-au scăpat de perire şi pericole: i-au condus la liman şi i-au împins necontenit pe calea culturei şi înaintării, pe calea întăririi şi a prosperităţii. De bună samă că printre aceşti bărbaţi cu drept cuvânt putem număra şi pe conducătorii acestei »Gazete«. George Bariţiu, Iacob Mureşian şi poetul naţional Andreiu Mureşianu. Ear de prezent o conduce venerabilul d-l Dr. Aurel Mureşianu. Putem fi mândri de aceşti bărbaţi, de aceşti stâlpi ai culturii naţionale, cari cu munca lor apostolească au împrăştiat norii cei deşi ce ne retrăgeau lumina şi căldura binefăcătoare a soarelui.

Zic sus şi tare cu toţi acei cari îşi iubesc în adevăr neamul: Să trăiască în veci memoria marilor propagatori şi apostoli al culturii naţionale româneşti, trăiască actualul director al »Gazetei« Dr. A. Mureşianu. Dumnezeu să-i deie sănătate şi putere de muncă să-o conducă şi în viitor cu aceeaşi vigoare şi zel cu care a condus'o în trecut pe această bătrână »Gazetă«. Mulţi ani înainte spre fala şi întărirea neamului românesc!

Ioan Brânzea,
meseriaş măestru-cizmar.

NB. Trimit pentru fondul jubilar *4* (patru) *coroane.*

Pentru *fondul jubilar* au mai contribuit: D-l *Andrei Voina* comerciant în Sinaia în amintirea soţiei sale *10 coroane.*

D-l *Ananie Boldor* director şcolar în Codlea *2 cor.*

D-l *Iosif Pop.* preot în Comana-inferioară *1 cor.* (una) *50 b.*

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Fugi.

Fugi, fugi tu de streinul, ce ţi-a ieşit în cale!
Nu vezi, nu simţi tu ghiaţa din zimbetu-i ironic?
Zdrobită-i şi credinţa în sufletu-i demonic.
Fugi, Fugi: rămîi stăpână pe gândurile tale!

Să nu-i doreşti iubire, iubirea lui e vifor,
Iubirea lui e otravă: te arde şi te înghiaţă,
Şi-o să blastemi clipa, în care l-ai văzut
De 'ntîia dată în viaţă.

I. Costa.

Traian la Tapee (Tapia).

Pe câmpul luptei din 102.

— Urmare. —

„Feciorescul“ şi „Negruţa“.

Pe dealul Tapeei Traian se iveşte
Crâncena lovire de pe şes priveşte.
Unde roş de sânge curge râul lat,
Şi peste şes munţii-'n capete se bat.
Greaua pedestrime curge înfurtunată,
Fulgeră armele-'n ziua întunecată.
Maurii de-a stânga dau peste Sarmaţi,
Cutremură se vârful 'nalţilor Carpaţi,
Şi pământul geme, izvoarele seacă,
In spume de sânge armăsari se-'neacă
Răgnetele crunte se 'nalţă valuri:
Stâncile gigante pornesc de pe dealuri
Pustiind în vale oştile romane,
Geţii vin de-a stânga cu a lor buzdugane,
Imbrăcaţi în zale, cu paloşe late
Cu praştii şi suliţi ştiu ei a se bate.
Dacii în fund aşteaptă armia romană
Cruntă este lupta, moartea este Doamnă,
Săgeţile plouă în venin muiate
Dela dos, din coaste, 'n fiece parte;
Gem legionarii să-'ndoiesc în brazdă!
Soarele s'ascunde neputând să vadă:
Nimicirea Romei oraşului sfânt
A iei legioane 'nfrânte la pământ!
Câmpia şi munţii în purpur se înoieşte
Vântu'n nori de sânge ceriul învăleşte,
Iar Decebal saltă şi se 'nveseleşte.
Căci a lui oştire tot mai mare creşte.
Cohoartele Romei crunt sunt decimate.
Ghioajele zbor-fulger zdrobind pepturi [late,
Caii în copite a lor trupuri îngroapă
Şi din a lor sânge balauri s'adapă,
Căci din patru laturi Dacii, Geţii, Sarmaţii
Incunjur' Romanii şi închid Carpaţii.
Cursa e urzită, nu mai e scăpare
Fulgeră pe munte, trăzneşte în vale.
. . . .
Lung Traian priveşte de pe acel munte.
Zeilor se 'nchină îi roagă să-l ajute.
Şi pe când inelul în jur lanţ se strânge
Scăldând cohoartele în unde mari de [sânge,
Dela strâmtori iată cumpliţi voinici apar
Şi din codrii sute mii de Daci răsar.
Garda odihnită a lui Decebal
Cade ca trăznetul în vale de pe deal.
Armia romană urlă cu turbare
In mormânt şi-'n ceriuri mai vede scăpare
Nu cunoaşte locul, conzulii se strâng
La Traian cu toţii coifurile-şi frâng,
Căci şi acest munte, unde ei au stat,
Garda lui Decebal l'a încunjurat.
Dar iată prin codru s'aude o talangă,
Şi iute din tufe sare o Capră neagră,
Cu ujer plin de lapte până la pământ
Cu coarne sucite, văscute 'n argint,
Cu clopotul de aur pe salbă de zmaragd,
Bătută cu pietrii scumpe şi diamant,
Traian cu conzulii o privesc miraţi
Capra umblă roată din clopot sunând
Işi tot cheamă iedul cu un glas plăpând.
Codrul clocoteşte ca de vânt suflat,
Şi-'n măgură apare un voinic ciudat,
Imbrăcat în zale, dela brâu în sus
Cu o tunică largă din piele de urs,
Cu opinci de bour până la genunchi.
Cu o piatră în praşte de o sută de funţi,
Lat este şerparul până subsuori
Cu cap de bălaur e bătut în flori,
In şerpar deasupra se văd tupilate
Cu mănunchiuri groase două paloşe late
De Cezar aproape voinicul păşeşte
Pe Traian, Conzulii — aprig îi priveşte,
Şi cu-'n glas de doină sonor legănat
Chiamă la el Capra strigând ne-'ncetat:
»Negruţă, Negruţă, vino! haid curând
»Căci iedu-i la stână şi va fi flămând,
»Capră măiestoasă, viţă de'mpărat
»Pe zeiţa Dochia chiar tu ai lăptat,
»Şi Zeul Zamolxis bea laptele tău
»Măiastră Negruţă din viţă de zeu!
»Vino căci furtuna să sue pe munte
»Colo-'n jos pe vale sunt trăznete multe,
»Negruţă, Negruţă, vino! haid la deal,
»Că trecem cu stâua colo spre Ardeal,
»Unde acum zinele, silvele s'adună
»Pe capul regelui împletind cunună,
»Care-'nvinge lumea şi-a Romei putere
»Azi o nimiciră! Dacia nu piere!
—»Cine eşti voinice, Maxiam întreabă,
»De ce mergi aşa iute, de ce ţi-i degrabă?
»Haid mai povesteşte: Negruţa ne vinzi
»Căţi dau pe ea moşie cu ochii cât cuprinzi!
—»*Feciorescu*« mă chiamă sunt cioban [la curte,
»Codrul mi-e mamă, m'am născut pe [un munte,
»Negruţa e zeiţa caprelor din ţară
»A iei stăpânire nu poate se piară!
»Dară tu, străine, zici că'mi dai moşie
»Şi tu loc de groapă nu ai să-ţi sapi ţie,

Revista politică.

In ședința de Sâmbătă a dietei s'a inceput desbaterea *proiectului pentru învățământul poporal gratuit, care s'a și votat în general și în special în ședința de alaltăeri, Marți.* In contra proiectului s'au ridicat deputații naționaliști, cerând luarea dela ordinea zilei a proiectului. Deputații sași au declarat că noul proiect jignește pe susținătorii de școale. In deosebi dep. sas *Gresskowitz* s'a ridicat contra proiectului zicând că e o mare greșala ca copii, fără privire la starea materială a părinților, să primească instrucțiunea gratuită în școală. In țară sunt foarte mulți analfabeți, cari nu s'au lipsit de școală, fiindcă nu ar fi voit să cerceteze școala, ci pentrucă nu au avut școală la îndemână. In loc deci ca statul să vină cu un astfel de proiect de lege, mai bine venia cu un proiect despre *înmulțirea școalelor*. Proiectul ar trebui schimbat în senzul acela, ca instrucțiunea gratuită să devină facultativă. Proiectul cere și garanții împotriva loialității față de țeară. Ei — Sașii — se consideră pe sine de buni patrioți, dar cu toate acestea nu pot abandona limba lor nemțească. Văzând pericolul ce-i amenință însă prin noul proiect, ei sunt siliți a se apăra. Admiră lupta Românilor pentru limba lor, cunoaște pericolul ce-i amenință pe Sași și din parte românească și tocmai acest pericol ii îndeamnă ca dânșii — Sașii — să nu primească proiectul de lege.

Dintre deputații naționaliști au luat cuvântul d-nii: Goldiș, Dr. Maniu, Dr. Vlad, Dr. St. C. Pop și V. Damian, combătând energic proiectul. Dep. V. Goldiș ține deja de greșit și titlul, cu care s'a botezat noul proiect de lege, încât trebuia numit „proiect pentru instrucțiune lipsită de didactru și taxe școlare“, și nu așa după cum s'a numit, căci numirea nu corespunde scopului ce-l urmărește proiectul. In școalele confesionale gr.-or. române este de mult întrodus deja învățământul gratuit. In distribuirea ajutoarelor de stat pentru diferitele școale confesionale vede o mare nedreptate săvârșită cu anumite tendințe. Reprobă maghiarizarea forțată, așa după cum se face la periferii, unde învățătorii români sunt dați afară din slujbe, fiindcă nu pot satisface dorințele și pretenziunile inspectorilor școlari. (*Strigăte:* Suntem în țeara ungurească!) Vasile Goldiș: Cu forța nu se poate ajunge la rezultat. Acțiunea dă naștere reacțiunei și aceasta cei competenți ar trebui să o știe. Românii ar învăța cu mult mai lesne și mai bucuros limba maghiară, dacă nu i-ar sili să o invețe.

Toată lupta deputaților naționaliști și sași a fost însă zadarnică, căci noul proiect a fost votat aproape neschimbat.

*

Intr'o convorbire ce a avut'o ministrul de interne Andrassy cu deputatul dela Seghedin, Becsey, acest din urmă l'a întrebat, că după *noua lege electorală* câți deputați va avea Seghedinul. La aceasta a răspuns Andrassy cu aceea, că deși nu a făcut noua arondare, dar atât poate spune de pe acum, că Seghedinul după noua lege va alege 4—5 deputați. In decursul verii va chema ministrul la sine pe toți fișpanii săi, pentru ca împreună cu dânșii să facă noua arondare pe comitate. Din enunciațiunile aceste ziarele șoviniste deduc, că elementul maghiar va fi totuși reprezentat destul de bine în parlamentul compus pe baza votului universal.

Proiectul de lege pentru învățământul poporal economic.

Proiectul acesta prezentat dietei de ministrul Apponyi și care va fi luat in desbatere la toamnă, constă din 44 articole, cari cuprind următoarele dispozițiuni:

Comunele, în cari populația în parte covârșitoare se ocupă cu economia, și în cari sunt cel puțin 50 de adulți de ambe sexe, cari n'au avut putință să cerceteze vre-o școală secundară, comercială, civilă ori poporală superioară, și sunt obligați să cerceteze școala de repetiție, acele comune sunt obligate să înființeze școli poporale de economie.

Comuna numai cu învoiala și permisiunea comisiunei administrative poate închide școala. Atari școli pot înființa din proprii puteri: statul, confesiunile, reuniuni înființate în scopul acesta și indivizi privați. Comuna numai în acel caz poate fi absolvată dela obligământul înființării unei atari școli, dacă vreunul dintre susținătorii școalelor înființează o școală poporală pentru învățământul economic. Infiintându-se o astfel de școală, cursul de repetiție de trei ani dela școalele poporale încează. Invățăceii industriei și de prăvălie, dacă în vre'o comună, unde se află înființată o școală pentru economie, nu ar exista o școală pentru învățăcei, aceștia sunt obligați să cerceteze școala de economie. Dacă mai mult de 25 de astfel de învățăcei sunt înscriși la școala de economie ei trebuesc instruiți și în desemn.

In comuna, în care numărul celor obligați la cercetarea școlii de repetiție, este de cel puțin 120. și dacă iartă mijloacele materiale ale comunei, în școala elementară de economie de învățământul economic se grijește un învățător specialist in materie de economie. In celelalte cazuri învățătorul dela școala elementară propune și economia.

Băeții se instruiază separat de fete; dacă însă numărul fetelor nu trece de 50, obiectele de învățământ comune se propun laolaltă ambelor sexe. Obiectele de economie însă au să se propună separat.

In comunele, în cari există atari școli, învățământul este obligat pentru toți aceia, cari au datorința să cerceteze școala de repetiție. Drept aceea părinții, tutorii, economii sunt siliți să-și țină copii începând dela vârsta de 12 ani până la 15 ani, 3 ani dearândul la școala de economie, dacă copii n'au avut prilej să se împărtășească de învățământul superior din școala poporală, ori nu umblă la cursul pentru ucenici, ori la școala de repetiție confesională poporală. Dacă un elev obligat la cercetarea școlii de economie nu știe bine ceti și scrie, nici socoti cu numeri întregi după cele patru operațiuni fundamentale, ori nu poșede în măsură corăspunzătoare limba maghiară, atare elev este obligat să cerceteze un an cursul pregătitor dela școala de economie, iar după aceea să cerceteze 3 ani până la vârsta de 16 ani școala de economie. In aceasta școală timpul destinat pentru învățământ este de 8 luni.

Obiectele de învățământ obligate în școala de economie sunt următoarele: religiunea și morala; obiecte de economie cotitul, scrisul, compoziția de stil; geografia, istoria, constituția, higiena, ingrijirea copiilor de țiță; elementele științelor naturale.

In școalele de economie învățământul este cu desăvârșire gratuit, elevi deci nu plătesc nici taxe de primire, nici didactru, nici taxe de penziune pentru învățător. In aceste școli limba de propunere este cea maghiară.

Școlile acestea stau sub inspecțiunea supremă a ministrului. Legea aceasta întră în vigoare cu 1 Septemvrie c.

Iarăși pădurile noastre de pe Țara Oltului ș. a.

Semnele caracteristice ale stejarului pedunculat sunt:

Stejarul pedunculat are: muguri groși și ovoizi cu vârful obtuz ori rotund. Frunza lui dă mai târziu — după gârniță — prin Maiu și cade pe la sfârșitul lui Octomvrie și când ea este roșietică, de asemenea și lăstarul al doilea de Iunie e roșu purpuriu. Foile îi sunt alterne aproape fără codiță și cele dela vârf câte 4—5 grămădite la olaltă în formă de buchet. Ele au numai o codiță de tot scurtă de nu trece de 1 cm. ori sunt aproape șezătoare direct pe rămurica *subsessile.* Au și câte 4—5 loburi rotunde de fiecare parte cu crestături de câte 7—12 cm. de adânci și 4—5 cm. de largi. Frunza la început roșietică mai târziu devine de un verde deschis; pe ambele părți e lucie dar dosul e ceva mai spălăcit. Floarea iese deodată cu frunza și floarea mascula este în ciorchină de 3—4 cm. de lungă cu multe flori pe ea, iar cele femele sunt solitare, roșietice, abia de un cm. de lungi ascunse la basa foilor și încă puțin desvoltate pe timpul înflorirei. După fecundație ghinda este cu totul închisă în cupă, până pe la finea lui Iunie, când apoi începe să crească și ea.

Ghindele lui sunt câte 2—3 la olaltă și au o codiță lungă de 4—5 cm. un *pedunul*, de unde i-s'a dat numirea de pedunculat. Ghinda lui desvoltată e lungăreață și la început verde-albastră (brumată) mai târziu gălbue-brună și are niște dungi pe lături către vârf pe cari — dacă ștergem bruma de pe ea — dispar dar reapar iarăși dacă le ținem la răcoare ori la umezeală. Cupa aci este în formă de tipsie lînsă, aci ca o ceașcă adâncă, cu mulți solzi aspri pe dinafară, în lăuntru este netedă dar marginea ei tăioasă. Ghinda împunsă de niște insecte din specia „Cynips“ se diformează cu totul și produce așa numiții *colțari*, cari conțin multă tanină. Ghinda stejarului pedunculat este de ordinar cea mai mare de 2—3 cm lungă și 1—1.5 cm groasă. Ea se coace și cade prin Septemvrie și Octomvrie. Este cea mai bună pentru îngrășat porcii și dă o slănină dulceagă și solidă.

Ghinda, pusă toamna în pământ, încolțește peste iarnă și primăvara răsare îndată ce s'a încălzit pământul. Dacă o sămănăm ori punem numai primăvara în pământ, atunci peste iarnă trebuiește stratificată în paie ori în frunze într'un loc nici prea umed, dar nici prea uscat, și pusă în pământ numai primăvara, ea răsare după 3—4 săptămâni. Dar prinde direct și aceea, care cade de pe copaci. Unele pasări o ascund în pământ — Corvus *frugilagus* — și nu o mai găsesc și răsare și aceia, acolo unde nu se găsesc de loc stejari prin apropiere. Un hectolitru de ghindă cântărește 70—80 klgr. și au până la 22,000 ghinde. Ia se poate pune cu sapa direct ori în urma plugului, dar și în râmăturile porcilor domestici ori sălbatici, și să se acopere cu grapa. Se pune nu totdeauna regulat, ori risipim prea multă sământă și deci este mai nimerit de a o pune întâi în grădină ori școală, și o plantăm numai ca puieți de 1, 2, 3, 4, 5 ani. Puieții de 1 an și de doi sunt mai nimeriți, căci se prind mai ușor și punem câte un singur puieț într'o groapă; facem deci economie de spese și de sământă. Stejarul se reproduce des și prin lăstari, dacă buturuga nu este prea bătrână, dar lăstarii nici odată nu ajung să dea tulpine așa drepte și frumoase, ca cele din sământă. Forța de lăstărire a lui durează sute de ani.

Port și rădăcină. Toți stejarii au rădăcini pivotante și adânci. In prima linie este stejarul pedunculat

---

»Privește în vale, și-n codru și-'n munți
»Spre voi vulturii aceia, s'adună așa crunți,
»La noi Dumnezeii nu se vând! Moșia
»O cumpărăm prin luptă, izbind cu praștia
»După-cum ciobanul își apără turma
»De urși, de lupi, de tigri, ducându-le urma,
»Până-n vizuină să bagă la ei!
»Și co'n pumn în frunte le creapă capu'n
[trei!
»Așa noi țara sfântă ne-o apărăm de rele
»Pe inimicii noștrii tăind în bucățele!!!
»Dar cel cu haina albă, cu capu-'ncununat
»Ce stă ca și o stâncă, privește nemișcat,
»Este zăul vostru? E Marte? El e doară?
»De ce nu vă ridică pe toți pe subsuoară?
»Rugați-l să vă ducă departe'n apus
»Prin norii ceriului pe la Lună pe sus,
»Căci iată timpul trece și Decebal cu zeii
»Vorbit-au contra voastră să sloboadă
[zmeii
»Cari cu o falcă-'n ceriuri, cu una pe pământ
»Vor înghiți c'aicea să n'aveți nici mormânt
»Jertfiți acestui zeu mândru întristat
»Muiați-l să vă ajute că-i timp întârziat«.
—»*Feciorescu!*« începe Traian către cioban
»Menit ești să porți toga de conzul Roman,
»Condu-ne spre stâna în care servești
»Pe căi laterale ale zeițelor cerești.
»Potecele sfinte prin munții înalți
»Arată-le! Căci altcum vă-'nec între
[Carpați!
»Cu mame, fii, cu capre, cu zeii voști
[deodată
»Și-'ntoarce voi pământul pe partea cealaltă
»Răsturna-voi ceriul de asupra țării tale
»Și cu munți cu tot voi îngropa-o 'n mare«!
Zicând cu glas de trăznet, din pieptul de oțel,
Cu ochi aprigi de stele privea Traian la el,
Cum fața-'n foc îi joacă, cum inima i se zbate,
Cum muschii groși se umfla sub vinele
[încordate
Cum tremură praștia, ciobanul cum se'nalță
Și oblu sta-'n mărire în a lui Traian față:
—»O zeule teribil, cu inima de piatră
»Dă! rupe, risipește, făți voia cea turbată!
»Căci ceriul de vei sparge, vei locui Tartarul
»De vei surpa pământul? Iți va cădea altarul
»Ca zeu cu a ta putere toate le poți face
»Strivind ceriul, pământul, după cum îți place
»Eu nu-mi vând Dumnezeul și patria mea
[mamă
»Munții sfinți cu zîne în cetăți de aramă,
»Dar ca să-ți moi mânia, cumplita ta ură
»Aduce-ți voi jertfă cum tatăl meu făcură
»Și chiar pentru tine ca să te 'mpăciuiesc,
»Las turme-'nvăduvite, pe mine mă jertfesc
»Las munții și plaiuri și mama mea pădure
»Stupii la izvoară, poenile cu murea,
»Las zînele zeițe și ființe iubitoare
»Cu zimbetul de inger cu sînul lor de floare,
»Las brazii, colnici în dor de doina mea
»Și las tot, ce-'n lume-un cioban poate lăsà,
»Las slujba mea și curtea, cetatea și palatul
»Și ce-i mai sfânt în lume? — îmi las pe
[împăratul.
»Aceste jertfe doară o Zeule din ceriu
»Muiavor a ta inimă să fie chiar de fer«!
„Primește cu voie bună, jertfa inimei drepte
»Și cruță apoi viața la mame, prunci și fete«!
— A zis »*Feciorescul*« și se sufulcă-'n coate
Ca fulgerul cu mâna două paloși scoate
Și unul îl aruncă spre ceriul înalt
In piept izbește groaznic apoi pe celalalt,
Sângele bulbucă în izvoară sus spre munte
Frumosul copil moare cu o senină frunte,
Conzulii toți roată, ca din vis deodată
Privesc la el și tremur, s'adună laolaltă.
Căci iute se-'ntâmplase și acuma Traian:
—»Da, vrednic ești voinice de toga de Roman.
»In alb îl îmbrăcară, la taberă l'au dus
»Să-i facă înmormântare dupăcum au spus.
—»Acest neam mare în lume 'l voi înrudi
[cu noi
»Căci pruncii lui din fașă sunt groaznicii
[eroi,
»Cari își caută moartea pentru libertate
»Cari unul singur este o întreagă cetate«!
»*Negruța*« se scoală, fuge la el — zbiară
Și-aleargă perdută prin pădurea rară
Clopotul îi suna-'n echo în deal și vale
Pe unde ea calcă siminic răsare!
Maxiam, conzulul, departe-o urmărește
Prin negrele prăpăstii după ea pornește
Și se perde-'n codru pe poteci ascunse,
Până ce pe un creștet de munte ajunse
Aici într'o vale Negruța a dispărut
Și mai mult conzulul nu o a mai văzut,
Dar a văzut ceva, de el nu departe
Incât tremurătoare fiori îl străbate!
Decebal cu garda voinici mii și sute
Prin toiul crunt al luptei coboria pe munte,
Să 'ncunjure culmea și dealul înalt
Unde el cu cezarul la luptă s'a uitat.

Câmpul zeului.

Scapătă soarele, de sânge adăpat,
Și adânc suspină, Traian împărat!
Crâncena ciocnire și pierderea mare
A întristat Cezarul afară din cale,
Veșmintele-și rupe, ranele leagă
Pe câmpul perzării umblă noaptea întreagă,
Căci oastea sa toată este încunjurată
Cum să nu mai scape vie nici odată!
Insă târziu noaptea în cort la el apare
Maxiam conzulul cere ascultare:
— Divule Cezare veste bună ție
Bună sănătate mare bucurie,
Urmărind eu capra, am ajuns pe o culme
Prin poteci ascunse de întreaga lume,
Printre stânci înalte este o curmătură
Care nu-i închisă nici la fund nici gură,
Dispune Cezare trupe rezervate
Să vină cu mine la dușman în spate!
Ca să se împlinească proverbul așa:
Cine altui groapa sapă, el cade în ea!
—»Iată voi dispune brav conzul îndată:
Dute și'mi vestește întreaga mea gardă,

care şi formează dela început o rădăcină verticală pivotantă, care pătrunde până la 2 m. adâncime în pământ apoi începe să iasă rădăcinile adventive laterale, cari pătrund şi ele adânc în pământ. Acest sistem rădăcinal profund şi puternic îi dă lui o putere de resistenţă deosebită, atât contra furtunelor şi uraganelor cât şi contra secetei şi îngheţurilor şi chiar inundaţiilor.

Creşterea lui este înceată la început şi neregulată, mai des strîmb decât drept. In cei doi ani abia ajunge la 1 m. înălţime, ca să scape din iarbă şi buruieni şi apoi ţine un repaos de mai mulţi ani 6—8 spre a-şi înfige adânc rădăcinile, iar deasupra pământului formează o tufă, ca să se apere de vânturile reci. Dela 10—12 ani înainte însă i-se suprimă lăstarii laterari şi atunci începe se crească frumos cu multă vigoare şi se îndreaptă. In acest stadiu trebue să întrevină omul, ca să-i dea o creştere regulată — între 10—40 ani — el fiind predispus a şi forma mai mult coroana decât tulpina. In acest interval el trebueşte ţinut în strîmtoare, ca să nu aibă mai mult spaţiu şi lumină decât este absolut necesar, silind-ul să crească drept în sus şi acoperindu i poalele. Este mai nimerit de a-l ţinea în strâmtoare silindu-l să meargă de sine în sus, decât al curăţi noi de crengi, cari lasă ciote şi noduri. Se potriveşte bine cu el fagul, care are o creştere egală cu el, şi-i ţine mai bine umezeala — sau în caz de lipsă cu alţi stejari, cari să-l apere de vânt şi de uscăciune. Vîrful lui să fie totdeauna liber, dar crengi laterale să nu producă decât puţine şi subţirele. Unde esenţele moi cari cresc mai iute decât el, tind al înăbuşi sau pun în umbră, acelea trebuesc tăiate ori reduse, ca să-i dăm totdeauna strictul necesar de lumină şi de spaţiu, dar nu mai mult. Coaja lui până la 18—20 ani este lucie argintie şi conţine 15—20 % tanină şi se întrebuinţează la argăsitul peilor; mai târziu ea crapă şi să scorţoşează având crăpături neregulate de 5—6 cm. adânci. Cu scorţoşarea ei se pierde considerabil din tanină.

(Va urmă).

Despărţământul Braşov al »Asociaţiunei« la Christian.

— 17 Iunie n. 1908.

In ziua de 15 Iunie st. n. a. c., a doua zi de Rosalii, şi-a ţinut despărţământul I Braşov al »Asociaţiunei« adunarea generală ordinară în comuna *Christian*. Favorisaţi de un timp frumos au grăbit a lua parte un număr frumos de oaspeţi. Cu trenul de 9 oare şi 8 minute dimineaţa au sosit oaspeţii braşoveni în gara Christianului, unde d-l învăţ. Geras. *Popa* îi bineventează cu o vorbire însufleţită la care răspunde pe scurt d-l director al despărţământului Andrei *Bârseanu*, mulţămind poporului pentru dragostea manifestată. După aceea oaspeţii braşoveni s'au suit în trăsurile ce erau la îndemână, car poporul din localitate ce era de faţă în gară, s'a arangiat în şiruri de 4, ear în frunte mergea musica-fanfară română din fruntaşa comună Râşnov, care a ridicat mult nimbul sărbătorii — percurgând astfel strada principală până au ajuns în faţa bisericei române. Ajunşi acolo întreaga mulţime a întrat în biserică, unde s'a servit liturghie şi parastas întru amintirea celor răposaţi.

La 10 oare şi trei sferturi din zi s'a terminat serviciul divin. După eşirea din biserică întreg comitetul despărţământului precum şi membrii »Acordului« în frunte cu d-nii P. Popovici şi N. Oancea jun. au făcut vizită la locuinţa parochului local Virgil Pop.

La oarele 12 din zi d-l preşedinte A. *Bârseanu* deschide adunarea în edificiul şcoalei romane, unde era de faţă mult popor. Din discursul rostit cu acest prilej, ţinut la perfectul înţeles al poporului, reţin următorul pasagiu, redându-l în următoarele:

Venind în mijlocul D-Voastră, nu venim ca oameni străini, ci la oameni de o limbă şi o lege cu noi. Chiar primirea frumoasă, care o aţi făcut o dovedeşte aceasta. In viaţa noastră culturală de mult se simţea lipsa de a se înfiinţa societăţi şi asociaţiuni. Nemuritorul Andreiu *Şaguna* a luat această hotărâre de a se înfiinţa această tovărăşie mare — asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român. Asociaţiunea dispune azi de o sumă nu tocmai mare de bani. De aceea fiecare binevoitor al poporului nostru ar trebui să contribue după putinţă cu obolul său.

...Răspunderea preotului şi învăţătorului în aceste timpuri este cu atât mai mare. Poporul român să iubească cartea, căci ştiinţa e o avuţie pentru oricine, aceasta aste o necesitate nu numai pentru bărbaţi, ci şi pentru femei. — Mamele române au datorinţa sfântă aşi creşte copii în spirit religios-moral. Se simte deasemenea lipsa de legături de bunăînţelegere între inteligenţă şi popor, precum şi de sprijin reciproc.

După-ce mai arată încă şi alte necesităţi la poporul nostru, când totodată sfaturi preţioase poporului adunat, încheie între aclamări însufleţite de »*să trăiască*« ce isbucneau din gura poporului. După terminarea cuvântului de deschidere din partea preşedintelui — parochul local Virg. *Pop* salută în cuvinte frumoase comitetul »Asociaţiunei« şi pe numeroşii oaspeţi.

Se trece după aceea la cetirea raportului despre activitatea comitetului în cursul anului espirat. D-l profesor Alex. *Bogdan* secretarul comitetului referează în causă, constatând, că în anul espirat s'au ţinut 4 prelegeri poporale la sate, arată după aceea numărul membrilor fundatori, ordinari şi sprijinitori ai acestui despărţământ. Anunţă după aceea decisul comitetului, în înţelesul căruia la anul viitor se vor distribui 2 premii acelor învăţători, cari vor dovedi, că în comuna lor vor instrua mai mulţi analfabeţi. Fiecare premiu va fi de 50 cor.

D-l N. *Căldărea* funcţ. de bancă, ceteşte raportul despre starea cassei. Recurge la binevoitorul sprijin al poporului nostru, pentru a contribui la fondul Asociaţiunii, care este încă mic.

După acesta urmează d-l Alex. Bogdan, cetind raportul despre bibliotecile poporale ale despărţământului. Atrage atenţiunea bibliotecarilor diferitelor agenturi pentru a îngriji mai bine cărţile ce se dau spre cetire publicului, esprimându-şi totodată dorinţa, ca bibliotecarii diferitelor agenturi să facă raport despre numărul cetitorilor.

Punctul 5 a fost alegerea unei comisiuni pentru censurarea socotelilor presentate de comitet şi a alteia pentru înscrierea de membrii noi.

Disertaţiuni au fost două, una ţinută de păr. Aur. *Nistor* din Arpătac, despre economia schimbătoare şi mistuirea nutreţului în stomacul vitelor, ear a doua a fost ţinută de d-l N. Hamsea despre »*Poporul român şi meseriile*«. Ambele au fost interesante şi primite cu căldură.

D-l adv. Dr. C. *Moga* referează după aceea la punctul 5 — aflând socotelile da bune. Se fixează budgetul pe 1908/9. Alegerea a doi membrii, cari să represinte despărţământul la adunarea generală a »Asociaţiunei«, care în anul acesta se va ţinea în Şimleul-Silvaniei — se lasă în grija comitetului. Propuneri de sine stătătoare nu au fost.

Vechiul director al acestui despărţământ A. Bârseanu în urma multelor sale ocupaţiuni interne şi externe, abzicând din acest post se alege cu unanimitate ca nou director d-l profesor Nicolae *Bogdan*, care primind mulţumeşte celor de faţă pentru cinstea dată. La oarele 3 d. a. fostul director mulţămeşte conducătorilor şi poporului din loc pentru buna primire, răspunzând în termini calzi păr. local Virg. Pop.

Banchetul ţinut în grădina dela restaurantul »Pomul verde« a decurs cu însufleţire, rostindu-se numeroase toaste, dintre cari relevez toastul d-lui A. *Bârseanu*, închinând pentru prietenii culturii şi asociaţiunii. D-nul advocat I. *Lenger* toastează pentru popor. D-nul N. *Vecerdea* goleşte paharul în sănătatea preoţilor şi învăţătorilor din localitate. Inv.-dir. I. *Dariu* pentru poporul din Christian. Prof. Alex. *Bogdan* închină pentru dl A. Bârseanu. Parochul Ios. Maximilian pentru femeia română. Veteranul inv.-dir. pens. G. *Proca* pentru conducătorii »Asociaţiunii«. D-nul Geras. *Popa* pentru comitetul desp. Dl P. *Pop* pentru noul director al desp. N. Bogdan etc. etc.

Foarte mult a ridicat nimbul sărbătorii »Acordul« a cărui conducere este pusă în mâna dibace a d-lui inv. N. *Oancea* — aducându-i-se şi pe această cale cea mai profundă mulţămită.

Din comunele din jur, am notat între participanţi pe domnii: Const. Proca, par. Râşnov, G. Proca inv. pens. Râşnov, Ananie Boldor inv.-dir. cu d-na din Codlea A. Nistor paroch Arpătac şi Nicolae Hamsea econom Ghimbav.

Dintre oaspeţii braşoveni au luat parte: d-na şi d-l A. Bârseanu cu d-şoara Broju, d-na şi d-nul Dr. N. Vecerdea cu d-şoara Petric, dl jude P. Pop, I. Lengeru, G. Dima, Dr. A. Bogdan, G. Venter, Căldarea, majorul Literat, părintele Maximilian cu d-na şi d-şoara, Ilie Savu, I. Dariu, C. Nedelcu, P. Percea, Dr. C. Moga, Dr. Sânpetreanu, Dr. Străvoiu, Tr. Florian, P. Popovici, N. Oancea jun., Dr. Lacea, V. Branisce, I. Murăroiu, G. Mercheşan, Tr. Jarca, V. Neguţ, N. Furnică, D. Marcea, A. Gâmulea, G. Preşmerean, R. Ardelean, G. Goava, I. Vlad, V. Stoica etc.

Adunarea din Cristian a fost fără îndoială una din cele mai frumoase serbări culturale, cari s'au ţinut în ultimii ani în ţinutul ţării Bârsei.

Ghimbăşanul.

STIRILE ZILEI.

— 5 Iunie v.

† Traian H. Pop, colaborator intern şi redactor al »Gazetei« timp de 15 ani a răposat Luni în floarea etăţei bărbăteşti. Eri a fost înmormântat în comuna sa natală Şard. Redacţia »Gazetei Transilvaniei« a fost reprezentată prin d-l prof. I. Mureşianu, care a depus o cunună mare cu inscripţiunea »Neuitatului Traian H. Pop — Redacţiunea »Gazetei Transilvaniei«.

Răposatul, pe care îl jeleşte numeroasa sa familie, soţia sa Leontina şi patru copii ai săi, a fost unul din cei mai zeloşi colaboratori şi la »Gazeta« noastră de Duminecă şi un luptător neobosit şi curagios. A suferit şi un an închisoare de stat la Seghedin.

Fiei memoria în veci bine cuvântată!

Serbarea jubileului »Gazetei« în Braşov. Suntem rugaţi a da loc următoarei scrisori-circulare trimise fruntaşilor români din Ţara Bârsei: Stimate domnule! Duminecă în 8 (21) Iunie la 11 1/2 oare înainte de prânz avem să ne prezentăm la d-l Dr. Aurel Mureşianu spre a-l saluta din incidentul *serbării jubileului de 70 de ani al »Gazetei Transilvaniei«*. Sara conduct de torţe. După conduct întâlnire colegială într'un local comun. Locul de întâlnire este Casina română şi înainte şi după prânz. Vă rugăm să luaţi parte negreşit, ca să fim cu toţii reprezentaţi. Rugăm să comunicaţi această învitare şi altor fruntaşi din comuna D-voastră, căci toţi ne sunt bineveniţi şi ne servesc de podoabă la această serbare. Braşov, în 5 (18) Iunie 1908. Cu distinsă stimă, în numele comitetului arangiator al festivităţii:

Iuon Lengeru, preşedinte, *Dr. Alex. Străvoiu şi Dr. Const. Moga*, notari.

Maj. Sa Moharchul va lua reşedinţa de vară în Ischl pe la sfârşitul lunei Iunie st. n. In Ischl Maj. Sa va sta până la 8 Septemvrie, când se va reîntoarce la Viena pentru a asista la requiem-ul, ce se va oficia în memoria împărătesei Elisaveta. Pe la mijlocul lunei Septemvrie Maj. Sa va pleca la manevrele cele mari.

Curtea regală română la Sinaia. Marţi dimineaţa Regele şi Regina României au plecat la Sinaia, unde vor sta toată vara.

Un mare foc în comuna Sind. Ni se scrie Onorată Redacţiune! Cu mare mâhnire sufletească Vă aducem la cunoştinţă, că: în comuna Sind situată aproape de Turda, comitatul Turda-Arieş, în 11 Iunie a. c. st. n., din neprecauţiunea unei femei s'a iscat un incendiu care, fiind nutrit de un vânt mare, *a prefăcut în cenuşe 24 case de locuit dimpreună cu superedificatele şi recuisitele economice*. Bieţii oameni fiind toţi la câmp la sapa cucuruzului au rămas numai cu vestmintele pe ei. Paguba se urcă la *120.000 coroane*. Vă rugăm a

---

Eu mă duc în frunte şi tu lângă mine
Astfel să cătăm leii la a lor vizuine!
Prin noapte pe lună codrul frunza-şi bate
Peste late ape trec umbre înşirate,
Tăcute ca mormântul ca nişte fantoame
Intră adânc în codru când şi apa doarme!

* * *

Tabera romană jos în şes se înşiră
In rînduri lungi şi late, — Sarmaţii se ivină
Şi lupta iar se'ncepe des de dimineaţă.
Insă fii Romei n'aveau nici o speranţă
Ca să poata smulge dela a lor duşmani
Lauri de glorie azi pentru Romani.
Din stânga ies Geţii cu grea armatură
Dinainte Dacii lângă o curmătură,
Şi lupta se-'ncepe pe moarte pe viaţă
Şi sângele ajunge până sus la braţă,
Sarmaţi pe cai bueştri, sălbateci, crunţi-[amani
Cari în suliţi poartă capuri de Romani,
Geţii, cei ca zidul, cari mor cu bucurie
Căci cine în luptă moare, numai ala 'nvie.
Şi Dacii cumpliţii uriaşi de munte
Lei-paraleii ce dau cu praştia-'n frunte
Toţi s'aruncă amarnic peste legionari
Şi tae largi uliţi şi fac perderi prea mari,
S'ar retrage oastea: — dar n are pe unde!
Că-i înconjurată pe şes şi pe munte,
Dacii saltă acum în bucurie mare,
Se retrag Romanii fără cutezare!
— Dar ce să-'ntâmplă oare? că dinspre [Ardeal
Munţii foc vomează, stâncile cad val,
Trâmbeţe romane răsună din munte
Şi cete auxiliare cu Traian în frunte,
Năvalnic bat codrul, pe Daci îi scot afară
Şi acuma coasa morţii groaznic lucră iară!
Se reculeg Romanii, Maurii. Africanii
Şi sfarmă la tidve pe cum sfarmi bolovanii,
Dacii făr de munte nu mai au putere
Şi a lor frumoasă ceată, toată-'ntreagă piere,
De pe Retezatul s'aude un glas plângând
La Tapia se află al Daciei mormânt.
La »*Vad*« se numeşte acel mormânt înalt
Unde Traian mii-sute de Daci a îngropat
Inalt e locul roată rotund şi lat zidit
La Tapia în vale zace părăsit.
Pe el cresc schinteuţă, flori roşii de sânge
Deasupra în pădure o Turturea plânge,
Iar pe unde Capra atunci a pornit
Până azi »*Valea Caprii*« poteca s'a numit
Şi când iar după capră, cetatea au aflat
A lui Decebal soră-'n robie s'a luat,
Acesta loc şi astăzi »*Negruţa*« se numeşte
Cu a lui stânci bizare multe povesteşte
Şi dealul pe care copilul de curte
Fiul lui Decebal şi al zeilor din munte
Şi-a străpuns el sînul cu ferul cel rece
Cu alui Traian ură, mânia să o împace
»*Feciorescul*« se chiamă, pădurea-i de stejari
Prin freamăt povesteşte eroii legendari,
Trandafiri sălbatici cu frunze mohorîte
Albinele în jurul umblă îmblânzite,
Dela el în dreapta la trei paşi departe
Un izvor de munte peste o stâncă cade
Vâjeind adâncul în echo vorbeşte
Că craiul *Feciorescul* aci se odihneşte.
Aici legionarii Romei ce-i bătrâne
Dorm somnul vecinici sub gliile străbune
Seara dimineaţa cor de păserele
Peste a lor morminte cântă îmn de jele,
Edera să-'ntinde, cu drag se'mpreună
Astfel depunând o vecinică cunună,
Zefirul adie, freamătă pădurea
Jos pe la trupină des se coace murea,
Zînele din munte silve-'naripate
Cu părul de aur despletit pe spate
Prin tăcerea nopţii, aicea s'adună
Cu flori de argint albe împletesc cunună.
Şi duioasă scapă printre flori,
Ce sclipesc în rouă dalbele zori.
Trecător, te închină la al lor morminte
Şi şopteşte o rugă, căci sunt locuri sfinte,
Unde semizeii dorm visele lor
Dând dorului nostru viaţă-'n viitor.

* * *

Mormintele de pe stâncile munţilor privesc colo peste Timiş în câmpia lată, unde cezarul şi-a adunat legiunile şi vitejii săi, unde sutele de prinsonieri zăceau cu faţa la pământ. Aici a făcut o mare sărbătoare, dând repaos şi hrană chinuiţilor viteji — apoi a decis, ca să se ridice trei altare, să se jertfească la trei zei deodată: Victoriei, Marte şi lui Zamolxis.

Ceremoniile se fac prin pontificele roman, îmbrăcat în togă galbină, zugrăvită cu capuri de lei, vulturi şi bălauri.

Altarele sunt gata. Cezarul în toga albă ca spuma, ţine coarnele taurului, pontificele îl junghie, cupa o întinde Cezarului, care aruncă sângele în foc.

Când la altarul lui Zamolxis a jertfit, mulţi prinsioneri Daci au plâns de bucurie, poate şi »*Feciorescul*« a simţit în mormânt bucuria liniştitoare a sufletului seu.

Retezatul mirat priveşte la acestea serbări, — şi noi am privi încă zi şi noapte, dar iată, — vălul cade nu se mai vede tabloul imaginei, — numai un glas se aude un glas profetic, care răsună de pe altarele din „*Câmpul zeului*«:

Până când Român vei fi!
Nu te teme că-i peri!

Vântul pribeag vâjeind prin codrii şi munţi, a suflat vălul şi acela iar a căzut deasupra mormintelor, — umbrele eroilor au dispărut, — numai urmele lor ne-au rămas, şi scumpa, sfânta noastră moşie, de care suntem mândrii, pe care o iubim ca moaştele strămoşilor, ca pe numele nostru în veci neperitor.

Lugoj, 1908 Maiu.

Ioan Rodina.

deschide o rubrică de colectă în prețuitul ziar în "favorul incendiaților din Sînd. — Cu stimă: *Ioan Nicoară*, preot în Sînd.

Implinind rugareреа d-lui părinte Nicoară, apelăm la sufletele milostive ale fraților Români de pretutindeni, rugându-i a sări cu obolul lor întru ajutorul familiilor române năpăstuite de această nenorocire. — Ajutoarele, sari ni se vor trimite, le"vom transpune părintelui Nicoară.

Necrolog. In 8 Iunie n. a încetat din viață în comuna Simon (Bran) fruntașul *Nicolae Enescu*, în frumoasa etate de 91 ani. Moartea acestui vrednic bărbat, care s'a bucurat de o mare reputațiune în întreg ținutul Branului, a produs pretutindeni vii regrete. Defunctul a fost dus la groapă Mercuri în 10 Iunie n., petrecut fiind la locașul din urmă de numeroși cunoscuți și stimători.

Odihnească în pace!

— In Caianul-mic a încetat din viață la 15 Iunie n. Ioan Boca, inv. pens. și dir. de bancă, în etate de 60 ani. Inmormântarea a avut loc în cimiteriul biseri ii gr. cat. din Caianul-Mic Joi în 18 Iunie 1908 la oara 1 d. a.

Odihnească în pace!

D-l medic primar Dr. Alfred Jekelius s'a reintors la Brașov și își continuă praxa.

Intrevedere-între Țar și regele Italiei. »Magdeburger Zeitung« despre care se știe că este în legătură cu familia imperială din Petersburg, anunță că în curând *Țarul va avea o întrevedere cu regele Italiei.*

Expoziție de copii în Poiana (comitatul Sibiiului). In conformitate cu programul său de lucru, »Reuniunea română agricolă sibiiană« a proiectat să aranjeze expoziția a treia de copii în comuna Poiană. Biroul reuniunei invită prin un apel cald pe fruntașii comunei, să binevoiască a se întruni la o consfătuire, în care să se hotărească ținerea expoziției de copii în Poiana: luna, ziua (într'o Duminecă sau sărbătoare) și localul, în care să se țină; vârsta copiilor de admis și gruparea acestora; maximul și minimul premiilor de împărțit etc. In această consfătuire să se numească și persoanele, cari să între în juriu și în acelaș timp să se aleagă și un comitet aranjator local, care făcând propagandă între locuitori, să-i îndemne la buna îngrijire a copiilor, să stărue la participare și să facă toate preparativele pentru buna reușită a expoziției. Salutăm din inimă harnica reuniune sibiiană pentru zelul și însuflețirea, cu care urmează înainte pe calea apucată, care s'a dovedit atât de bogată în succese strălucite.

In Poiana la »Stubei« s'a deschis un birt, cu mâncări și băuturi. Prețuri moderate. Aviz trecătorilor, cari fac excursiuni pe Postovar și în Poiană.

Expoziția meseriașilor români din Blaj în ziua de Rusalii a fost deschisă cu deosebită "solemnitate expoziția meseriașilor români aranjată din incidentul sfințirei steagului »Societății meseriașilor«. Expoziția e deschisă până la 3 Iulie st. n. zilnic de la orele 8—12 a. m. și 3—6 d. m. și să poate cerceta pe lângă o taxă de 50 fileri de persoană.

Duma și bugetul Rusiei. Duma a modificat *bugetul imperiului rusesc*, reducând deficitul dela 205.000.000 ruble la 140.000.000. Din buget Duma a redus mai multe cheltueli și astfel a ajuns la această scădere de deficit. Peste câteva zile bugetul va fi votat în întregime.

Confiscarea unei scrieri a lui Tolstoi. Din Petersburg se anunță că ultima scriere a lui Tolstoi, intitulată »Creștinism și patriotism« a fost confiscată.

»Reuniunea sodalilor români din Cluj«, invită la Concertul ce-l va aranja în 21 Iunie n. 1908, în sala cea mare de jos a hotelului »Central« din loc. Venitul curat e destinat pentru ajutorarea sodalilor în caz de morb.

Programul esecutat de corul reuniunii. 1. »Morariul« de Chiriac, cor mixt. 2. »Sus în dealul la păduri« de I. Mureșan, cu acompaniament de pian. 3. »Coasa« de Ioan Vidu, cor mixt. 4. »Dorul Ardeleanului« de A. Popovici, cor mixt cu solo de Sopran și bariton. 5. »Mugur, mugurel« de G. Dima, cu acompaniament de pian. 6. »Doinitorii români« de A. Popovici, cor mixt, cu solo de bas. După concert urmează dans, la care va cânta muzica militară a reg. 62 de inf.

Un factor important pentru hrana copiilor mici este făina de copii »Kufeke«, care conține substanțe foarte hrănitoare în urma cărora musculatura copilului se întărește. Făina Kufeke se mistue ușor, așa că și stomacul cel mai debil al unui copil o suportă. Copiii prosperează și sunt feriți de boale.

»Der Säugling« broșură instructivă se capătă gratis în locurile de vânzare sau la R. Kufeke, Wien III.

Sfințirea Steagului

„Reuniunei Femeilor române din Brașovul-vechiu“.

Duminecă în 25 Mai st. v. a. c. Românii brașoveheni au îmbrăcat haină de sărbătoare, căci s'a împlinit dorința de a-și vedea sfințit propriul lor steag, sub care să propovăduiască sfântul cuvânt al lui Christos.

Duminecă la oarele 8 dim. spațioasa și frumos pictata biserică din Brașovul-vechiu era plină de lume, bătrâni, bărbați, juni, tineri și din alte părți apropiate, cari alergaseră să asiste la înălțătoarea slujbă dumnezeiască.

Cu bucurie țin să înșir pe cei cari pe lângă poporeni au mai fost de față: Doamnele: Balașa Blebea, prezidenta reun. fem. văduve din Brașov și Săcele, Elena I. Săbădeanu, Maria Ciortea, Elena D. Căpățînă, Marina Coliban cu d-șoara, Sabina Vargyasy, învățătoare, d-na Precup, d-na Savu, etc., etc., reprezentând reuniunile sore din loc.

După terminarea serviciului divin pe la oarele 10 a. m., părintele paroh Iosif Maximilian, împărtășește programa ieșirei cu sfintele cruci în tabla din strada Bălților, unde se va săvârși deodată cu sfințirea apei și sfințirea steagului reuniunei femeilor, al cărei scop este sprijinirea și înfrumsețarea sfintei biserici.

Totul ce ne-a făcut să ne umple inimile de bucurie a fost șirul cel mare al convoiului, care să părea că nu mai are sfârșit.

Ajunși la locul indicat părintele Ios. Maximilian, însoțit de cantorul Ioan Bârsan, a invocat chemarea duhului sfânt la sfințirea apei, urmând botezarea fiecărui creștin. A urmat apoi sfințirea steagului reuniunei, care s'a făcut cu o mare și frumoasă ceremonie. Steagul a fost purtat de 3 bărbați epitropi ai parochiei: Ioan Balea, George Puiu și Ioan Voicu.

După sfințirea steagului, care este de o rară frumseță, lucrat de pictorul Bulhardt din Brașov și pe care se află pictată adormirea prea Născătoarei Fecioare Maria, iar pe a doua față icoana celor 4 evangheliști, părintele Maximilian relevează prin un discurs frumos însemnătatea și scopul reuniunei. Steagul a fost apoi închinat doamnei patroane a reuniunei, stimatei doamne *Elena Săbădeanu*, care în cuvinte bine alese mulțumește d-lui părinte pentru manifestația arătată și cu aceasta bate primul cuiu, apoi împodobește pitorescul steag cu o frumoasă *panlică* pe care strălucesu literele: »Reuniunea Femeilor române din Brașovul-vechiu 1908.

Lăsăm să urmeze în întregime vorbirea doamnei Elena Săbădeanu:

Prea slimate Părinte!

și în Domnul

Stimați frați și stimate surori!

»Nu poate fi pe pământ faptă mai creștinească și mai plăcută oamenilor, decât a-ți exprima mulțămita aceluia, care ți-a dat viață, ți-a dat înțelepciunea, ți-a dat puterea de a-ți câștiga hrana de toate zilele și sănătatea de lipsă spre a-ți putea căuta de lucru și de afaceri.

»Reuniunea femeilor noastre din Brașovul vechiu voind a mulțămi atotputernicului D-zeu pentru binefacerile ce le-a revărsat și le revarsă asupra familiilor românești, cari aparțin la această sfântă biserică, a aflat de bine și de frumos, să împodobească casa binefăcătorului omenimii atotputernicului D-zeu, făcând acest steag și așezându-l ca podoabă în sfântul lăcaș, în casa Domnului, adecă în sfânta biserică, ca multă vreme să servească bisericii spre podoabă, Domnului spre înălțare, iară nouă muritorilor să ne fie semnul, sub a cărui scut și la a a cărui vedere să ne aducem aminte că cu acest steag avem să apărăm învățăturile Domnului nostru Isus Christos, adecă învățăturile creștinești, ceea ce tot atâta însemnează, ca sub steagul sfințit astăzi să ne adunăm cu toții și să ne apărăm biserica noastră ortodoxă orientală, sub a căreia scut și ocroteală au trăit moși-strămoșii noștri și trăim noi.

»Dumnezeu fie prea mărit! Fie prea mărit capul bisericii noastre; fie prea măriți toți slujitorii Altarului, pe cari noi dorim a-l împodobi cu acest steag.

»Predau steagul în numele Reuniunei fem. române din Brașovul-vechiu la mâna și îngrijirea harnicei, mult zeloasei și neobositei prezidente a Reuniunei, Doamnei preotese Maria Maximilian, cu rugarea să-l păstreze cu aceleași sentimente de smerenie și venerațiune, cu cari a fost el pregătit drept jertfă pentru altarul Domnului.

»Doamne primește jertfa noastră, și nu ne uita în veci!«

Amin.

După vorbirea doamnei patroane s'a cetit apoi din partea secretarului D. Jaliu o frumoasă cuvântare, în care a accentuat în termini măiestori, însemnătatea sărbătoarei de azi, care pentru reuniune a fost o îndoită sărbătoare.

Dela această măreață serbare ne-am întors în cea mai deplină ordine la biserică, unde părintele Maximilian a invitat poporul la petrecerea de seara.

La orele 8 seara, spațioasa sală dela hotel »Central« era plină de lume. Petrecerea s'a deschis cu o bogată și bine aleasă »Tombolă« din 115 câștiguri. Harnica prezidentă d-na Maria Maximilian, ne-a dat și de astădată o nouă dovadă prin decorarea scenei cu frumoase broderii cusute de harnicele noastre țărancuțe, cari au contribuit mult la reușita petrecerii. Frumoase au fost și costumele, în cari s'au prezentat o parte a damelor prezente în frunte cu doamna Elena Sabadeanu și prezidenta Maria Maximilian. Jocul s'a deschis prin mândra noastră horă de către membrele comitetului.

O deosebită laudă și recunoștință merită pentru reușita petrecerii neobosita d-nă prezidentă, d-na patroană, secretarul reuniunei D. Jaliu și membrele comitetului, cari au fost la înălțimea chemării lor spre mulțumirea și recunoștința generală.

Ur participant.

Din Bistrița.

Aniversarea de 25 ani dela moartea marelui compositor Ciprian Porumbescu.

Onor. Redacțiune! Dacă împrejurările îmi permiseră, ca timpul vacanței de vară să-l petrec în orașul Bistrița, unde s'a născut marele dascăl și poet Andrei Mureșianu, îmi țin de sfântă datorință a face cunoscut on. cetitori, după modestele mele puteri, ceva despre mișcările ce se petrec între Românii din acest oraș.

Duminecă în 7 Iunie n. c. pe la orele $9^{1}/_{2}$ a. m. pompoasa și frumoasa biserică gr. cat. din Bistrița era plină de popor și inteligință. Cântările dela sf. liturgie au fost esecutate de corul reuniunei inteligente române de aici, condus fiind de tânărul și destoinicul Dr. Leonida *Domide*, medic în Bistrița; iar irmosul »Luminează-te« a fost cântat așa de frumos de corul țăranilor, a cărui conducător e harnicul învățător Iuliu *Chita*.

La sfârșitul sf. liturgii s'a celebrat cu toată demnitatea un *parastas în memoria marelui composilor Ciprian Porumbescu*, iar după s. slujbă inteligința și o parte din popor a mers în sala dela hotelul »Gewerbeverein«, unde s'a ținut festivalul și unde d-l Dr. Iulian *Pop* advocat și vicepreședintele reuniunei, prin câteva cuvinte alese și frumoase face cunoscută viața compositorului Ciprian Porumbescu, carele în fragedа sa etate, abia de 29 ani, spre întristarea întregului neam românesc, s'a mutat la cele vecinice — apoi declară ședința de deschisă.

Reuniunea română de cântări a cântat cu mare însuflețire 2 composiții de ale lui Porumbescu. A plăcut mult marșul »Pe al nostru steag«, esecutat de aceasta reuniune și care a îndulcit inimile celor prezenți. Bine s'a produs și d-șoara Zenovia *Triff*, care a cântat la pian frumoasa operetă »Craiu nou«; iar d-nii Dr. Iulian *Pop* (tenor) și Dr. Leonida *Domide* (bas) acompaniați la pian de d-l C. F. *Rohrbeck* (conducătorul reuniunei de cântări) ne-a delectat prin frumoasa piesă »A căzut o rază lină«.

Nu mai puțin a stors admirația publicului conferența ținută întru memoria vieții și operelor lui Porumbescu recitată și esplicată de d-l Dr. Victor *Onișor* advocat în Bistriță, descriind întreaga viață a lui Porumbescu, pe carele nemiloasa moarte l'a mutat dintre cei vii și din mijlocul neamului său iubit—a cărui geniu a fost—așa de timpuriu. In urmă d-l Dr. Iulian *Pop*, mulțumind publicului pentru participarea și interesul arătat, declară ședința de închisă.

Bistrița, la 17 Iunie 1908.

Michail Tătar.
învățător.

Din protopopiatul lui Petru Maior.*)

Incă de pe când studiam îmi aduc aminte de istoria literaturii române, de marele predicator și literat, care a făcut și el parte din trinitatea culturii române, neîntrecutul Petru Maior, fost protopop al Gurghiului.

Când am trecut prin Gurghiu, și prin acel ținut carele a fost odată stăpânit de acel mare bărbat, cugete sublime îmi cutreerau mintea, și fiori de durere mă cuprindeau, când îmi aduceam aminte de timpurile vitrege și soartea amară, de care au fost bântuite diferitele popoare în timpul feudalismului; călătoriam către Cașva, comună greco-catolică în majoritate, un fior sfânt mă cuprindea călcând acest ținut, despre care se spun atâtea legende și care în cea mai mare parte sunt adevărate. M'am interesat despre starea culturală a acestui ținut, unde marele bărbat Petru Maior a păstorit cu paciență de fier și abnegațiune exemplară, și m'am convins, că sămânța bună aruncată în pământ bun, de acest mare bărbat, a prins rădăcini și a adus rodul însutit, dovadă ne e comuna Cașva în cari locuitorii se vede că au fost odinioară stăpâniți de Petru Maior.

O biserică frumoasă împodobește această comună, și alta gr.-orientală mai micuță; școala documentează fala acestei fruntașe comune, și care școală a fost un interval de timp destul de considerabil condusă, de vrednicul învățător Ioan Pop, care mereu a sămănat în aceasta comună

*) Intârziată din cauza aglomerațiunei prea mare de material.

Cica (fica) mamii*).

Am avut și i'o cicuță
Și o fost tare harnicuță.
Demineață s'-o sculat.
Secerea'n mân'o luat.
Și la hold-o alergat.
Și'on mânunchi o secerat.
Și'on maruț roșu-o aflat.
Și'n patru l'o desțicat.
Două 'n gură le-o băgat.
Două 'n sin că le-o țipat.
Celi din sân o ciocit:*)
— Ionaș pocuraraș!
Tae-mi o strujea de caș
Tae mi și una de pită
Din tașcuța ce bumbită,
Iel așea c'o vinit.
Până'n sară s-o iubit.
Cân-o fost di cătră sară
Ie di grai o cuvântat:
— Stăi Ioane și mă'nvață,
Cum să dau cu mama fața,
Io holda nu-o-am gatat,
Nici acasă o'am plecat.
— Io bine te-oi învăța
Dacă măta te-'ntreba:
»Gătat-ai tu holdița?
Io ho'da nu-o-am gătat,
Că pa mine m-o luat
Durere de inimă
Tăt durere di cei rea
Din copilăria mea
Maică-sa bine-o credea:
— Duțe cică și te culcă
In patu tatucu-l tău,
— Io acolo nu m'oi duce
Patu-i așternut cu drețe**)
M-oi împlea de bătrânețe
— Duțe cică și te culcă
In patu fratiucu-l tău.
Io acolo nu moi duce,
Că i patu de lemn de munte
M-oi imple de coite***) multe,
— Duțe cică și te culcă
In patu soruca tă.
Io acolo nu m-oi culcă,
Că-i patu de lemn de flori
Și-l ținem de sarbatori
La fețe și la feciori.
— Duțe dară și te culcă
A umbruța nucului
Și'n brața drăguțului.
Și-a umbruța, unui măr
Și'n bratele lui Ion.
Maică Măicuța mea
Vai agiute-ți D-zeu,
Cacol'am gânit și ieu
Nici un pat nu mi-o plăcut.
Numa'n umbra nucului
Și'n brața drăguțului.
Și-a umbruța unui măr
Și'n brațe'le lui Ion.

*) Poezii poporale din *Caianul-mic* culese de Dumitru *Manu* stud. cl. VII. gimn.

*) Cioci — a striga din deal, ca să se înțeleagă.

**) drețe — buruiană de leac, crește'n lacuri și'n mlaștini și-i verde și iarna, e credință că nu-i ertat s-o rumpă numai babe bătrâne, căci altmintrelea îți pierde puterea lecuitoare.

***) Coită — Cuvânt necunoscut.

sămânța bună a luminei, și care s'a putut vedea din cele ce urmează:

Invățătorul Ioan Pop e substituit astăzi prin fiul său, în care împrejurimea și-a pus mare speranță. Numele lui e Florian Pop, care abia a absolvat pedagogia din Blaj și a și dat dovezi despre aptitudinile sale didactice, cum și despre cunoștințele muzicale ce le posede, cu ocaziunea concertului împreunat cu o producție teatrală, având loc a doua zi de Paști seara.

S'au predat câteva dialoguri, câteva cântece în 3—4 voci, foarte frumos esecutate cu țărănimea din Cașva cum și cu copii de școală.

S'a jucat apoi »Ruga de la Chisetău«. comedie într'un act, de Iosif Vulcan. Piesa s'a jucat cu țărănimea și m'a pus în uimire diligența și pasiunea, cu care a instruat tînărul învățător. Succesul producției ezecutate numai cu țărănimea a reușit peste așteptările noastre. Reușita materială încă a succes destul de bine, dar mai mult a plătit deșteptarea poporului din acea comună și entusiasmul ce s'a dovedit la acest popor, pentru progres. Merită toată lauda și primarul comunal Alexandru Pop, care a întins singur mână de ajutor tînărului învățător în această grea întreprindere. Când m'am depărtat de aici și m'am cugetat la marele Petru Maior, mi-a venit în minte poezia lui Sion:

Mii de mii de ani de-or trece,
De amar și de nevoi,
N'or putea ca să înece,
Suvenirile din noi.

G. C—a.

Soartea și traiul Românilor din America.

Canton, Ohio în Maiu 1908

Dăm loc scrisoarei de mai jos, în care ni-se descrie în colori cam triste soartea mizeră a Românilor din America, la care poartă în mare parte ei vina. Sperăm, că cetind-o frații noștri din America, vor căuta să stârpească relele din mijlocul lor, ca, dacă nu acum îndată, cel puțin pe viitor să le suridă o soarte mai bună. Iată scrisoarea:

On. Redacțiune a »Gazetei Transilvaniei«. Spre mai buna lămurire a on. public cetitor despre soartea și traiul Românilor din America în timpul de față, Vă rog cu tot respectul a da loc spre publicare în mult prețuitul DVoastre ziar următoarelor rânduri:

Am cetit cu atențiune corespondența Dlui I. Simtion din Indianopolis — jud. în care se descrie în colori adevărate starea actuală a bieților Români răspândiți aproape în toate unghiurile Americei de Nord. Mizeria e mare, și poate avea urmări și mai triste, dacă lucrurile nu se vor începe mai spre bine cel puțin către toamnă, ce'ace nu poate să o spună nimenea, că ce are să urmeze, nu ca să o spună cu siguranță dar cel puțin să-și dea cu idea, că ce are să urmeze. Te cuprinde adâncă jale și mâhnire când privești persoane cu fața palidă și uscată, din cauza traiului cumpătat din cale afară, și doborîți de gânduri și supărare, umblând cu zecile pe străzi, săptămâni și luni dearândul, întrebând de lucru pe la toate usinele și lucrătoarele, neputând căpăta lucru nicăiri.

Toată aceasta stare tristă a adus-o peste capul bieților muncitori pe neașteptate *conflictul ivit între Corporațiunile Capitaliștilor (Trusturile) și partidele muncitoare*, cari fac sforțări uriașe spre a și câștiga și asigura careși de care mai multe voturi, și a eși biruitori la alegerea de președinte al Statelor Unite ce va fi la toamnă. Americanii o simt în măsură foarte mică aceasta lipsă de lucru, fiindcă ei și dacă nu lucrează în fabrici, care mai toate sunt proprietatea trusturilor, tot capătă de lucru la alte lucrări cari nu fac parte din trust.

In acest oraș, adecă în Canton tot pare că lucru nu este chiar așa de speriat cum se spune că este în unele părți și tot poți vedea oameni destui, cari nu au prins lucru în mâni de mai multe luni. La lucrările ce sunt neapărat de lipsă și sunt siliți a le lucra anul acesta, ca reparațiuni la drumurile de fier, canalizări, pardosiri etc. vor fi preferiți în primul rând americani, și numai în cazul când americani nu s'ar afla în număr suficient, atunci vor fi primiți și străini.

După o declarațiune a Vice-consulatului austriac din Cleveland românii par a fi mai năcăjiți, zicând că dintre toți supușii Austro-Ungari de pe teritorul American, nici un popor nu s'a însinuat la ajutor în număr așa mare ca românii, de și alte popoare, din A.-Ungaria se află în proporțiune mai mare ca românii în aceste ținuturi. La aceasta stare tristă pentru Români, pe cât se pare ei înșiși au contribuit la înăsprirea ei. Odată, că cei mai tineri pe acest tărâm, cari nu au fost aici pe timpul altor crize ca aceasta, întâmplate și la alte alegeri au crezut că în America cât e lumea lucrul are să fie tot așa bine, și și'au trimes tot agonisitul lor acasă până la ultimul dolar, parte siliți de lipsurile și neajunsurile ce le-au știut acasă, alții ca să-și facă falä înaintea altora, că el a trimis atâtea sute. O altă parte, cari au lucrat câteva luni în timpul verii la lucruri ușoare, pe la canalisări etc. cari mai toate se termină în lunile Nov. și Decemvrie, văzând cât de bine se caută lucrul credeau că îndată ce va sosi primăvara lucrul are să se caute și mai bine, și rămânând cu speranța aceasta nu și-au căutat de lucru de cu toamnă la oraș, și așa o parte dintrânșii sunt fără lucru până în ziua de azi. Așadară cred, că on. public cetitor își poate face o ideie despre starea materială a românilor din America.

In cât privește *starea morală* stăm încă cu mult mai rău. Concubinajurile și divorțurile sunt lucruri de toate zilele. Vorbele cele mai urite le poți auzi din gurile Românilor, mai libere și fără rușine ca ori unde, fără deosebire de etate, tineri sau bătrâni. Iară în ce privește naționalismul nostru, stăm poate mai slab ca oricare popor de pe acest Continent. De englezi, de nemți nici nu putem vorbi căci cu ei nu ne putem compara știe Dzeu până când, căci aceștia au toate însușirile cele bune cari nouă ne lipsesc mai toate. Dar zicând numai de popoare cam de o seamă cu noi aici, sau fie și mai vechi ca noi aici, căci noi când vom fi de seama lor putem fi și mai rei ca acum dacă vom urmări și mai departe politica ce o avem. Să privim odată la alte popoare și apoi să ne judecăm pe noi ce suntem vrednici. Ungurii au sute de societăți de lectură, teatru etc. atâtea zeci de biserici cu preoții lor de toate religiunile, din cari fac parte câteva școli, ba lucrând bine mână în mână s'au ridicat oameni din neamul lor, cum de ex. în Cleveland este firma Kundz. Slovacii au sute de societăți la cari țîn ca la lucruri sfinte și le cultivează, și le dau caracter după cum cred că pot fi mai bine spre folosul neamului lor. O singură societate slovăcească din America are peste 80 mii de membrii, care colectează sume enorme de bani și-i folosește pentru scopuri culturale și naționale atât aici în America cât si acasă. Au aici bancheri, agenturi de vindere de bilete de vapoare și de tren de schimbat de bani ș. a. cari știind că numai prin poporul lor (slovac) sau ridicat la așa frumoasă stare, căci slovacul nu dă banul lui la jidan și alte neamuri cari pe sub ascuns ne sapă groapa. Căci acei oameni deveniți cu stare sunt conștii de toate binefacerile poporului lor, îi dau sfaturi cum să se poarte aici între streini și cum să se lupte acasă la ei la dezrobirea neamului lor. Și ce facem noi românii în tot timpul acesta? Puțin de tot.

Avem de toate, poate până la 40 societăți de ajutoare, și câteva cu alte caractere. Pe alocurea pe unde conducătorii lor sunt Români adevărați cu suflet și inimă și pe unde încă influența altor neamuri streine, (ca jidanii ș. a.) nu au apucat a face rădăcină și a infecta bietul popor român cu certe și neînțelegeri, societățile promit un rezultat tare frumos. Pentru aceia frații români ar face foarte bine și ar lucra tare cu minte în favorul națiunei lor — când s'ar feri de străini, și »*cuiul străin*« să nu'l bage în casa lor și nici de vorbele frumoase și de ajutorul străinului să nu se bucure că are venin întrânsul.

Dar durere, că lucrul stă cu totul altfel în multe locuri. Iată un caz trist în orașul Canton. In orașul acesta încă a venit o pocitură din neamul lui Izrail pe timpul când au început a se așeza românii în orașul acesta (5 sau 6 ani înainte). Au venit ca toți jiadanii cei alungați de soarte zdrențos, murdar, în fine într'o stare cu totul mizerabilă. Astăzi are 3 cârciume și doue prăvălii cari nu prin iscusință sau muncă le-a făcut ci prin prostia Românilor. Intâi când a venit aici se spune cá a făcut comerciu cu fer vechiu, dupăce și-a făcut cunoștință printre români, a început a le aduce bumbi, ace, și alte de felul acesta. Românii l'au dat tot sprijinul și l'au suit cu domnia până la al noulea cer, ba acum ca să poată mai bine împedeca bunul mers al societății, a găsit oameni cari zic că sunt Români de-l ajută la toate întreprinderile lui îndreptate contra societății de ajutorare și acelor doi birtași români ce se mai află în acest oraș. »*Că mă*« ce vă duceți la cutare, că și Dnu G... e român ca și noi. Când societatea dă vre'o petrecere, apoi căpăii jidanului aleargă pe la Români (adecă nu au nas pe la toți) și le zic, că mă dacă va auzi dmnul G... că ați fost la petrecere, la societate, apoi are să fie rău, se mânie, are se fie rău de voi.

Ca martori la aceasta pot fi preotii, cari au fost aici în Canton odată în iarna trecută păr. M. Balea și odată păr. Tr. Scorobețiu și au ținut serviciu divin și și atuncea au fost bieții români ținuți de spurcatul de ovreiu să nu ia parte la serviciul divin. Dacă va fi în multe locuri așa ca aici ca în Canton, apoi cu greu va înainta elementul românesc și peste ani poate să stăm și mai rău ca acum.

Nu e nici o mirare, când un jidan murdar câștigă mandatul de deputat în cercuri unde majoritatea o fac Românii, și când cu orice ocaziune suntem întrânți de străini și puși înapoi la spatele lor. Dacă în țara aceasta, unde libertatea este nelimitată și nu ne folosim de ea, unde poți purta tricolorul neconturbat de nimeni, noi îl tăvălim cu jidanii și cu alții, apoi ce vom face în țara aceia, unde libertatea e numai cu numele?

Numărul nostru jubilar.

In câte-va zile vom termina cu tipărirea numărului jubilar al »Gazetei Transilvaniei« ear în săptămâna viitoare vom începe a-l espedia abonaților.

Prețul numărului jubilar e stabilit pentru *Austro-Ungaria* cu *1 coroană și 50 bani*, ear pentru *România* și străinătate cu *2 coroane* (sau *2 Lei 50 bani)* de exemplar.

Cu aceste prețuri se pot face abonamente încă numai până la aparițiune.

Venitul curat din abonamente va întra la *fondul jubilar al „Gazetei“ pentru ajutorarea ziariștilor și a scriitorior români dela noi.*

Congresul împotriva duelului.

Două cestiuni principale au fost desbătute în congresul împotriva duelului ținut zilele trecute la Budapesta.

Intîia: Să fie obligați membrii ligei să-și dea cuvântul de onoare că nu se vor duela nici odată. Punctul acesta a fost susținut de doi studenți. Chestia a doua: Câtă vreme duelul nu e suprimat cu desăvârșire, membrilor ligei contra duelului să le fie permis să primească duelul, ba în anumite cazuri să provoace și ei la duel — a fost susținută de câți-va membrii mai în vrâstă din Germania.

S'a adoptat o cale mijlocie, hotărându-se ca în statute să nu se pună nici constrângerea de a nu se duela, nici o rezervă privitoare la trebuința de-a se bate. Bine înțeles că cel ce primește un duel sau îl provoacă, e considerat prin aceasta chiar ca ieșit din ligă.

Controversa a doua s'a întins asupra chestiei codurilor penale privitoare la duel. Asupra acestui punct, un fost căpitan italian, Filippo Abiguente, a reprezintat punctul de vedere radical, că pentru duel nu trebue să existe legi excepționale, ci ca urmare posibilă a acestuia, moartea, să cadă sub prevederile codului penal general. Punctul acesta a fost mult desbătut, tot astfel și chestia compunerei și competinței tribunalelor de onoare.

Cu acest prilej, delegatul spaniol, Azorin Laguna, a citit o comunicare, care e de cea mai mare insemnătate, căci se întemeia pe fapte și arată că proiectele aflătoare în discuția congresului au devenit legi în Spania, țara cea mai conservatoare și mai cavalerească dintre toate țările.

In ultimele zile, Cortezii mulțumite muncii stăruitoare a șefului ligei spaniolă contra duelului, baronul Albi (inspirat și susținul de Don Alfonso) au primit propunerea: 1) ca paragraful privitor la duel să fie șters din Cod; 2) ca tribunalele de onoare numite ad-hoc, înaintea cărora au să fie aduse toate așa zisele afaceri de onoare, să fie puse pe picior egal cu tribunalele adevărate, recunoscându-se verdictelor lor deplină putere de lege.

Dr. Diego Buttino, din Italia, a anunțat că în această țară s'a format o societate de medici, care refuză asistența medicală pe terenul luptei în duel. Și aceasta e o lovitură simțitoare dată vechiului obicei.

Profesorul Zipernovsky a făcut o propunere importanță: ziariștii să fie induplecați să nu mai facă reclamă dueliștilor. Duelistul nădăjduește în ajutorul medicului în timpul luptei, iar după luptă în acel al presei. Dela medic așteaptă vindecarea rănilor ce eventual va primi, dela ziarist, reclama. E cu putință ca fanfaronii și obraznicii să fie mai puțin provocători dacă le ar lipsi aceste două servicii.

La întâiul congres contra duelului au fost reprezintate și femeile. Principesa Thereza Schwarzenberg-Trautmansdorff, președinta asociației d-nelor austriace din liga generală, a azistat la ședința de deschidere. Baroneasa Suttner a fost raportora acelei asociații și a comunicat adunărei, că asociația aceasta numără, după un an de existență, 10.300 de membri. După cum se vede, duelgiilor li se mai răpește o satisfacție: aprobarea admiratoare a femeilor.

Bibliografie.

A apărut: »**Ciprian Porumbescu**, icoane din frământările unui suflet de artist.« De Dr. Valeriu *Branisce*. Broșură de 120 pagini. Cu portretul lui Ciprian Porumbescu, după ultima fotografie. Prețul unui exemplar 1 cor. 50 bani. Se poate comanda prin administrația ziarului »Drapelul« Lugoj, sau deadreptul dela autor.

Broșura conține următoarele capitole: I. Introducere. Direcția și programul activității lui Ciprian Porumbescu. II. Originea familiei și numelui. Părinții compozitorului. III. Activitatea tatălui compozitorului și influența lui în direcție națională. IV. Anii copilăriei și prima instrucție muzicală. V. Stupca. Violina lui Ciprian. Vechii lăutari naționali. VI. Serbarea dela Putna. Durerea neamului. Moartea mamei compozitorului. VII. Studiile teologice. Fondarea »Arboroasei«. Dragoste nefericită. VIII. Centenarul adnexării Bucovinei la Austria. Depeșa »Arboroasei«. IX. Arestarea lui Ciprian Porumbescu. Temnița. Pregătirea procesului. X. Desbaterea publică a procesului. Achitarea. XI. Libertatea. Studiile la Cernăuți și Viena. Profesor la Brașov. XII. Opereta »Crai nou«. Reprezentarea ei la Brașov. XIII. Iubileul dela Chizătău. Morbul. Plecarea la Nervi. XIV. Petrecerea în Italia. Reîntoarcerea acasă. Moartea. XV. Incheiere. Privire fugitivă asupra producției lui Ciprian Porumbescu.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 18 Iunie. Se lățise vestea că sesiunea parlamentară se va închide prin un autograf prea înalt. Mai mulți deputați koșutiști au protestat în contra acestui plan, căci în acest caz nu s'ar putea convoca dieta în cursul verei, deși s'ar putea întâmpla ca convocarea să devină necesară, deoarece 20 de deputați pot cere conform regulamentului oricând întrunirea dietei. Prim-ministru Wekerle a declarat eri față de aceste svonuri, că n'are de gând să încheie sesiunea prin autograf prea înalt și prin urmare dieta se va proroga până la toamnă dela sine.

Constantinopol, 18 Iunie. Se crede că construcția căiei ferate de la Dunăre la marea Adriatică e asigurată; convenția financiară a fost iscălită.

Paris, 18 Iunie. Eri urma ca Lemoine, cunoscutul fabricant de diamante, să predea judecătorului un diamant din fabricația lui. După cum să știe judecătorul de instrucție acordase lui Lemoine un timp de două luni până la 17 Iunie, ca să prezinte un diamant de 900 carate. Acest diamant ar fi ocupat al 3-lea loc ca mărime și Lemoine ar fi putut presenta astfel dovada invențiunei sale întru cât un asemenea diamant nu poate fi cumpărat. Lemoine n'a prezentat însă diamantul și nici nu s'a anunțat la judecătorul de instrucție. S'a putut stabili imediat că el a dispărut. In urma unei dispozițiuni a judecătorului de instrucție s'a deschis imediat scrisoarea depusă de Lemoine la o bancă din Londra. In această scrisoare judecătorul a găsit o descriere atât de ridicolă a modului de fabricare, încât a renunțat s'o mai ezamineze în mod serios.

Berlin, 18 Iunie. Ministrul cultelor va publica în curând un decret prin care se permite femeilor să se înscrie la universități și școli superioare technice.

Anecdote.

S'a dus!

Să înpânzim răzorul,
Căci,.... uite Stop pontează.
Acum își ia sborul
Pitpalacul.

Pe partea cea-laltă
Georgescule, la dreapta;
Incet, c'acuma saltă
E epure.... sireacul!

Petrescule, te-aține!
Pac! pac! răsună valea.
O! ho! s'a dus cu bine
S'a dus, lua'l'ar dracul!

*

Regăsire.

Perdusem pe Azor, de aproape două săptămâni. Pusesem toată poliția în mișcare, publicasem prin toate jurnalele, împânasem toate mahalalele cu spioni, ca să-i dea de urmă, — dar nici o veste îmbucurătoare.

Intr'o dimineață, mă pomenesc cu o puternică lovitură în ușe. O deschid. Ce să vezi? Azor, cu »Universul« în gură, se bucura și dedea din coadă.

Ii iau ziarul. Ce să văd? Era tocmai numărul, în care anunțasem perderea lui și ofeream 200 de lei, aducătorului.

Azor, se vede că citise anunțul; și gândindu-se câte porții de biftec ar putea căpăta pentru 200 de lei, s'a prezentat în persoană, ca să reclame premiul.

Dar, socoteala de acasă, nu se potrivește cu cea din piață. I-am dat o supă goală, și o bătaie sdravănă.

G. Păcurar.

Maxime și cugetări.

Spiritul celor mai multe femei servește mai mult a întări nebunia lor decât rațiunea.

*

Cei mai mulți oameni au, ca și plantele, proprietăți ascunse pe cari numai întâmplarea le descopere.

*

Un om onest poate fi amorezat ca și un nebun, dar nu ca un prost.

*

Sunt unele defecte, cari puse în lucrare, strălucesc mai mult chiar decât virtutea.

La Rochefoucauld.

*

Banul a pierdut cu desăvârșire însemnarea, care ar vrea să i-se dea; el nu represintă munca decât în unele cazuri; în regulă generală el nu e decât dreptul sau putința de a esploata munca altora.

*

Statisticianul, om de cifre, rămâne adeseori în fața suferințelor omenești representate prin cifre.

*

Privilegiații cugetă că starea clasei muncitoare este demnă de compătimire, dar nu propun pentru a schimba decât reforme neîndestulătoare, cari nu riscă să scadă dulceața vieței lor obicinuite.

Tolstoy.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branisce

Câte-va cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevărată că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrofiate și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spiriutală. **E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt.** Trebue să fie cine-va care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală, trebue să fie cine-va căruia oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebue să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințios, care știe să dea asupra vietei sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, **atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.**

De e chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al **D-rului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10)**, unde pe lângă discreția cea mai strictă primește ori-cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieței sexuale, unde sângele și sucurile trupești ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberéză de materiile de bóla, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiunilor dilnice dr. **PALOCZ** vindecă deja de ani de dile repede și radical **cu metodul său propriu de vindecare**, chiar și cazurile cele mai neglese, ranele sifilitice, *boalele de țeve, bășică, nervi și șira spinărei, începuturile de confusie a minței, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterei bărbătești (impotența), vătămăturile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeești.* **Pentru femei e sală de așteptare separată și eșire separată.** In ceea-ce privește cura, depărtarea nu este piedecă, căci dacă cine-va, din ori-ce cauză n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). **Limba română se vorbește perfect.** După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimit fie-caruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 óre a m. până la 5 óre p. m., (Dumineca până la 12 óre a. m.)

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital pescialist, Budapeste, VII., Rákóczi-út 10

La Tipografia și Librăria A. MUREȘIANU Brașov,

Se pot procura

următórele cărți literare dela scriitorii noștri de valóre:

	Cor.
Alexandri: „Poesii" (30 bani porto)	1·50
„ „Teatru" I, II, III à. .	1:50
„ „Proză"	1·50
Alexandrescu: „Versuri"	1.25
Brătescu: „Nuvele"	1·50
Bolintineanu: „Poesii"	1·50
Negruții: „Proză"	1·50
Constanța Hodoș: „Frumos" . . .	1·50
Ispirescu: „Basme"	1·50
Gorun: „Taina a șasea"	1·50
Lecu: „Tainele cerului"	1·50
Pann: „Povestea Vorbei"	1·50
Negoescu: „Fabule"	1.21
Livescu: „Nu se cuvine"	500.
Jules Brun: „Moșnégul de la munte" (roman)	1.50
Bârsan: „Popasuri vânătorești . .	1·50
Becescu: „Stefan cel mare" . Cor.	—·50
Coatu: „Din viața țărănească" „	1·50
Coșbuc: „Fire de tort" . . . „	2·50
„ „Povestea unei coroane de oțel" . . . . . . „	1·50
„ „Sacontala" Traducere liberă după Calidasa" . „	5·—
„ „Cântec de vitejie" . . „	1·—
Cujbă: „Povestiri din copilărie" „	2·—
Caragiali: „Note și schițe" . „	2·—
Al. Florini: „Povești populare" „	2·—
Iosif: „A fost odată" . . . . . „	1·—
S. Nădejde: „Robia Banului" . „	2·—
„ „Patimi" . . . . . „	2·—
Smara: „Corbul cu pene de aur" „	2·50
Speranță: Teatru sătesc „Mireasa" „	—·50
„ „ „ „Curcanii" „	—·50
„ „ „ Lângă Pământ" . . . . . . „	—·50
Tănăsescu: „Teatru de școală" „	1·—
Slavici: „Manea" . . . . . . „	2·50
A. O. Maior: „Biblioteca copiilor" vol. I. și II. à „	1·60
Elena Farago: „Versuri" . . „	1·50
Bolcaș: „Năvăliri barbare" . . „	1·—
Ciocârlan: „Traiul nostru" . . „	1.50
H Petrescu: Maxim Gorki nuvele" „	1·—
Ciura: „Icoane" . . , . . . „	1·20
Stelian Rusu: „Foiletoane" . „	1·—
Bârsan Z: „Ramuri" . . . „	2·—
Bontescu: „Ego" . . . . . . „	1·50
Carmen Silva: „Valuri alinate" „	1·50
Moruzi: „Rușii și Românii" . „	1.50
Râznovanul: „Popasuri vânătorești" . . . . . . „	1·50
Iorga: „Negoțul și meșteșugul" „	2·50
Bârsan: „Visuri de noroc" . . „	2·—
Negoescu: „Fabule și fabuliști" „	1·25
Slavici: „Vatra părăsită" . . „	2·—
„ „Din bătrâni" . . . . „	2·50
Sandu Aldea: „Două neamuri" „	1·50
Razelli: „Epigrame" . . . . „	1 50
Mera: „Din lumea basmelor" . „	3.50
Cioflec: „Doamne ajutăne" . . „	1.50
Sadoveanu: „Mormântul unui copil" . . . . „	2·—
„ „La noi în Viișoară" „	2 —
Urechia „In Bucegi" . . . . „	1·50
Dauș: „Doamna Oltea" teatru „	1·—
Alexandri: „Poesii" . . . . „	1.50
„ „Teatru vol. I. II. III. și IV. à . . . . „	1·50
„ „Prosă" opere compl." „	1·50
Alexandrescu: „Versuri și prosă" „	1.25
Bolintineanu D.: „Opere compl." „	1·50
Creangă: „Opere complecte" . „	1·50
Eminescu: „Literatura poporală" „	1·50
„ „Geniu pustiu" . . . „	2·—
„ „Scrieri politice și literare" . . . . . . „	2·—
Filimon: „Ciocoii vechi și noi" „	1·50
Negruzii: „Opere complete" . „	1·50
Odobescu: „Opere complecte" . „	1.50
Bratescu Voinești: „Nuvele și schițe . . . . . . „	1·50
Beldiceanu: „Chipuri de la mahala" . . . . „	1.50
Boureanu: Povestiri din copil. . „	1·50
Cunțan Maria: „Poezii" . . . „	1·25
Chendi Ilarie: „Preludii" . . „	2 50
„ „ „Fragmente" . . „	2·50
Grigorovitza: „Chipuri și graiuri din Bucovina" . . „	2·50
Hodoș Constanța Frumos" . . „	1 50
Iorga: „Istoria Românilor în chipuri și icoane" . . „	2 50
„ „Gânduri și sfaturi" . . „	1 50
„ „Neamul românesc în Bucovina" . . . . . . „	1·50
„ „Cuvinte adevărate" . . „	2·50
„ „Sate și mănăstiri" . . „	2·50
Iosif Șt. O.: „Credințe" . . . „	1·50
Manolache Holda: . . . . . . „	1·50
Iules Brun: „Moșneagul dela munte" . . . . . , „	1.50
Livescu: Florea Marin" . . . „	
Lecca: „Poezii" . . . . „	1·50
Popp Vasile: „Domnița viorică" „	2·—
„ „ „Râs și plâns" . „	1.50
Popovici Aurel: „Vorbe înțelepte" „	1·50
Petrescu N. Petra: „Ilie Marin" „	1·50
Sadoveanu: „Șoimii" . . . . „	1·50
„ „Dureri înăbușite" . „	2·—
„ „Crișma lui Moș Precup" . . . . . . „	2·—

„Opere complete" de *N. Nicoleanu, C. Stamati și V. Cârlova* la olaltă întro singură Broșură. Prețurl 1 cor. 50 plus porto 10 bani.

Din operele complete a lui **Ioan Creangă** a apărut ediția a doua. Prețul 1 cor. 50 fil plus 20 b. porto.

O. Goga „Poesie" din editura *„Minerva"* premiate de Academie și costă numai 1 cor. plus 10 bani porto.

Nestor Urechiă: **„In Bucegi"** (Narațiune) Format octav mare pagini 285 prețul 1 cor. 50 plus 20 porto.

„Popasuri vânătorești" de *Ion Bârseanul* pe 205 pagini formatul octav mare prețul cor. 1.50 bani plus 20 bani porto.

M. Sadoveanu. Amintirile căprarului Gheorghiță. Pagini 280. Prețul Lei 2.

Ludovic Dauș: **„Doamna Oltea«** (Mama lui Stefan cel mare) poem dramatic în versuri. Musica de d-l D. G. Chiriak. Piesa aceasta s'a jucat pentru prima oară pe scena Teatrului național din București în seara de 19 Noemvrie 1904 la reprezentația de gală dată cu ocazia jubileului de 400 ani dela moartea lui Ștefan cel mare. Poemul e scris pe 62 pagini. Costă 1 coroană plus 10 bani porto.

D. C. Moruzi: **„Rușii și Românii"** c'o prefață de N. Iorga. Prețul cor. 1.50.

N. Iorga: **„Negoțul și meșteșugurile în trecutul românesc"**. Prețul cor. 2.50.

„Doamne ajută-ne". Schițe din popor de *Romulus Cioflec*, à 2 coroane plus 10 bani porto.

Al. I. Odobescu opere complete. Vol. I. Pagini 360. Prețul Lei 1.50.

„Călăuza stațiunilor balneare" de *Aurel Scurtu.* Prețul 1 cor. 50 fil. plus 20 bani porto.

Sandu Aldea **„Cărticica plugarului"** —·50 bani plus 10 bani porto.

„Două neamuri" de **Sandu Aldea** cu cuprinsu următor: Un arândaș, Despărțire, La țară, Acasă, Tinerețe, Nepotul lui Mihalis, Seri de iarnă, Invrăjbiții, O afacere. La oaste, Alte învoieli, Singură, Seceta Pierzanie, Ogorul strămoșesc. Prețul 1 cor. 50 plus 20 bani porto.

— Romanul **„Robia Banului"** de Sofia Nadejde a apărut în o nouă ediție și se află la tipografia și librăria A. Mureșianu în preț de 2 Lei plus 30 bani porto.

„Dac'aști fi o păsărică" romanță frumósă pentru voce și piano, cuvintele de I. Ioanovits, compusă de d-l *Ștefan C. Voicu.* op. 1. prețul 60 bani plus 5 bani porto.

PUBLICAȚIUNE.

Ajutoare pentru învățăcei dela comerciu.

Societatea comercianților români din Brașov, oferă pe anii 1908—1910 ajutoare de câte 50—100 cor. anual pentru învățăceii aplicați deja, sau cari se vor aplica de aici înainte în Brașov la vre o ramură de negoț.

Aceste ajutoare se asigurează învățăceilor pe tot timpul cât se vor afla în Brașov, la vre-o ramură de negoț, dacă se poartă bine.

Dela cei cari doresc vre-unul din aceste ajutoare, se pretinde să aibă cel puțin 2 clase reale, civile sau gimnaziale.

Petenții după aceste ajutoare au să subștearnă aici următoarele documente:

1) carte de botez; 2) atestat de școală; 3) atestat medical; 4) atestat despre starea materială a părinților.

Cererile de ajutoare sunt a se adresa d-lui **Ioan Săbădeanu**, comersant în Brașov.

Brașov, 5/18 Iunie 1908.

Ioan Săbădeanu, președinte. **Inon Lengeru,** secretar.

(1—3.)

Vilă de vânzare.

Posițiune admirabilă, pe Straje, cu curte și grădină care conține 4000 m.□; 55 m. front de stradă, se vinde din mână liberă cu preț redus.

Informațiuni Șirul Cetățuiei Nr. 8 dela 9—10 oare a. m. și dela 3—4 oare p. m. (186,6—6.)

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și esplicarea dansului nostru de salon.

„Romana“ dans de colónă în 5 figurĭ. *Descrisă și esplicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o întroducere („în loc de prefață“,) de *Tunarul din Dumbrău*, Popa. — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

Broșura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei cóle de note (musica „Romanei“ cu esplicărĭ) și costă numai 2 cor. 50 banĭ (plus 5 banĭ porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se póte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Ce este Kufeke Nr. 3.

Cel mai probat și recomandat de cele dintâiu autorități și mii de medici practici din loc și străinătate ca cel mai bun nutriment pentru **copii sănătoși și bolnavi de catar de stomac și adolescenți.** Este foarte nutritoare promovéză formarea **musculaturei și a oaselor, regulează mistuirea și se capătă ieftin.**

„Der Säugling“ broșură instructivă se capătă gratis în locurile de vânzare sau la R. Kufeke, **VIEN III.**

„TIMIȘIANA“

institut de credit și economii Timișoara

Concurs,

pentru ocuparea unui **post de practicant** la institutul de credit și economii: **„TIMIȘIANA“** din Timișoara, dotat cu un salar anual de: **cor. 960** plătibil în rate lunare anticipative.

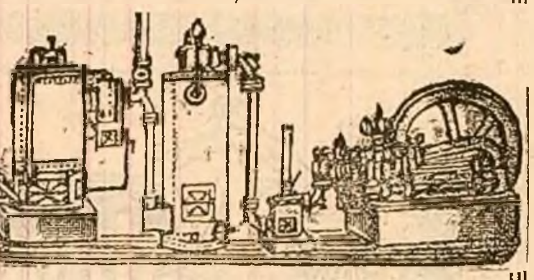
Dela concurenți se recere absolvarea unei școale comerciale superioare cu examen de maturitate, cum și cunoașterea în vorbă și în scris a limbilor română, maghiară și germană.

Cererile pentru ocuparea acestui post — scrise în toate trei limbile — cum și certificatele necesare, sunt a se înainta subsemnatei direcțiuni până la 1 August a. c., iar postul este a se ocupa din 15 August — până în 1 Septemvrie a. c.

Timișoara, la 8 Iunie 1908.

Direcțiunea institutului de credit și economii „TIMIȘIANA“.

Garanție îndelungată! Condiții favorabile de plată!

FABRICA DE MOTOARE

A. G. DRESDNER

una din cele mai vechi și mai mari FABRICI de MOTORE

Liferează MOTORE și LOCOMOBILE

care funcționează: perfect, durabil, precis și sigur, puse în mișcare cu Gaz (Sauggas), Benzin, Uleiu brut Acetylen.

Representant General și Deposit:

Gellért Ignác és T-sa, Budapest, Teréz-Körut 41.

Telephon Nr. 12—91.

(175,3—20.)

GEORGE BUCĂ.

CROITOR DE BĂRBAȚĬ,

Brașov, Strada orfanilor Nr. 7.

Recomandă On. public atelierul său de croitorie bărbătească pentru **confecționarea de haine bărbătești** după ultima modă, cum și **uniforme pentru Studenți.**

Asemenea se află în prăvălia mea un asortiment bogat

de stofe moderne prima calitate cu desemnuri moderne.

Cu o praxă de mai mulți ani în branșa aceasta pe piața Brașovului sunt în stare a satisface cerințelor celor mai pretențioase, atât în croială modernă și lucrare solidă.

Apelând la sprijinul On. public semnez

Cu toată stima

George Bucă.

(141,8—10.)

La Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov.

Important pentru vêndětorii de cărțĭ prin orașe și têrgurĭ este cartea de rugăciune

„Lauda luĭ Dumnedeu“

pentru credincioșii de religiunea ortodoxă română, cuprindênd rugăciunĭ de diminéța și de séră, la sfânta Liturgie, la taina mărturisirei, precum și la alte multe rugăciunĭ folositóre 56 la numĕr pe 255 paginĭ, format octav mic.

Acéstă carte de rugăciunĭ artistic legată este prima la Românĭ, carĭ până acuma se închinau din cărțĭ subred legate și ordinare. Acuma nu trebue sĕ stăm în privința acésta mai prejos de cărțile de rugăciune ale celorlalte naționalitățĭ. Prin cartea de rugăciune *„Lauda luĭ Dumnedeu“* s'a făcut Românilor un însemnat serviciu, căcĭ ea este o carte de rugăciune frumósă și se póte căpĕta în diferite legăturĭ dela mai simple pănă la mai luxóse și tóte în preț fórte moderat.

Prețul lor este:

	Cor. b.		Cor. b.
Legătură trainică négră și aurită cu séu fără chip sfânt	—.90	Imit. de fildes cu catifea și închietóre	2.65
Imit. de fildes în alb séu negru	1.60	„ „ „ cu catifea și podóbă mai mare	3.10
„ „ „ cu încheietóre	1.80	*Vindětorii de cărțĭ primesc un rabat mai considerabil.*	
„ „ „ cu cadriu argintat și inchidětóre	2.10		

Tot asemenea atragem atențiunea publicului asupra *„Cartei de rugăciune“ întocmită de protopresbiterul Calistrat Coca* cu aprobarea consistorului episcopesc ortodox-oriental din Cernăuțĭ, care carte format mic octav, cuprindênd asemenea tóte rugăciunile nóstre folositóre ar fi cea mai potrivită carte de rugăciune pentru toțĭ școlariĭ.

Prețul acestei cărțĭ:

In pânză négră	cor. 1.—
„ „ „ ceva mai luxósă	cor. 1.20
„ „ „ format ceva mai mare	cor. 1.40

Tóte acestea se pot procura prin Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov, unde au sĕ se adreseze și vêndětorii.

NICOLAE RONCEA,

primul măestru român de apaducte, canalisări, instalații de gaz și telefoane,

BRAȘOV, Pe Tocile Nr. 16,

se recomandă On. public din Brașov pentru ori și ce lucrare de **instalațiuni, canalisări** și **apaducte, closete, trenajații, pivnițe,** cu deosebire pentru lucrări de canalizare, closete (îmblători), conform planului de canalisare și al statutului orășănesc.

In curs de **14 ani** de când lucrez în Brașov **ori și ce lucrare** mi s'a încredințat am executat spre mulțumirea celor ce m'au onorat cu lucrări în branșa mea.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Maiu st. n. și până în 1 Oct. st. n. 1908.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·46 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 7·30 min. séra.
IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10·26 m. séra.

Dela Brașov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·20 m. dim.
II. Trenul mixt la órele 12·00 m. p. m.
III. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
IV. Tren mixt la órele 7·47 séra.*
*) (care circulă numai la Predeal).

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu-Bereczk și Ciuc-Ghimes:

I. Trenul de pers. la óra 5.15 min. dim.*
II. Trenul mixt la óra 8·41 min. a. m.*
III. Trenul de per. la óra 3·05 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
IV. Tren de pers. la órele 7·00 m. séra.*
(* au legătură numai la Szepszi-Szt.-György).

Dela Brașov la Zĕrnescĭ (gara Bartolomeiu)

I. Trenul mixt la óra 8·40 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 4·16 min. p. m.
III. Tren mixt la óra 9·46 séra.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

I. Tren acc. p. Arad la órele 4·52 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 7·12 dim.
III. Tr. accel. peste Clușiŭ la ó. 2·09 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 8·50 min. séra.

Dela Bucurescĭ la Brașov:

I. Tren. de pers. la óra 7·28 min. dimin. (numai dela Predeal).
II. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m. (Are legătură cu Sibiiu și Cluj).
III. Trenul pers., la óra 4·55 m. p. m.
IV. Trenul mixt. la óra 9·18 min. séra.

Dela Bereczk-Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes la Brașov:

I. Trenul de persóne la óra 8.16 m. dim.* (are legătură cu Ciuc-Sereda).
II. Trenul de pers. la óra 1·59 m. p. m.*
III. Trenul mixt, la óra 6·33 m. séra.*)
IV. Tren mixt, la órele 10·08 m. séra.
(* au legătură cu Ciuc-Gyimes).

Dela Zĕrnescĭ la Brașov (gar. Bartolomeiu.)

I. Trenul mixt la óra 7·12 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·39 min. p. m.
III. Tren mixt la óra 7·07 séra.

Notă. Incepând cu 1 Iunie intră în circulațiune trenul direct Arad-Budapesta și trenul accelerat de diminéță Brașov-Budapesta.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fileri** se vinde la zaraful **Dumitru Pop**, la tutungeria de pe parcul Rudolf, și la **Eremias Nepoții.**